درعلیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղ.ռ
» » »	վեցամսեայ.	70 »
» » »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրն
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Վարչական Ժողովներն ու Խորհուրդները աւելի կամ նուազ—և աւելի նուազ քան աւելի— գործունէութեամբ և արդիւնաւորութեամբ կը շարունակեն իրենց շաբաթօրեայ նիստերը Պատրիարքարանի շրջանակին մէջ. առժամեայ Յանձնաժողովներն ալ ջանադիր են իրենց պաշտօնը խղճմտութեամբ կատարելու, սկսեալ Նպաստից Յանձնաժողովէն՝ որուն բազմաթիւ բազմազանութեան մէջ է նաև Որբանոցներու կրթական Ծրագրին պատրաստութիւնը, Ուսումն. Խորհրդէն Թաքթաքուր, կամ դասագիրքերու ընտրութիւնը նոյն հաստատութեանց համար, մինչև իսկ Դրամական Յանձնաժողովէն համար առնելու ձանձրութիւնը՝ նոր դասագրքի պատրաստութեանց հետ խառնամասն։ Իսկ եղանակիս երկուորեակ Յանձնաժողովները, «Ուսուցչական Ընտրելեացն» ու «Շրջանաւարտից»ը, կը խոստանան այս անգամ աւելի ուսուցիչ հանել իրենց բովէն քան շրջանաւարտ, կամ հունձքէ աւելի մշակ ներկայացնել Հայ ընկերութեան, նոյն իսկ եթէ այս կամ այն Հոգաբարձութիւնն ու Թաղ. Խորհուրդը բ. սրհնաձնութիւն ունենային... անօթի չթողելու Շրջանաւարտից Բնիկ Յանձնաժողովը Լսաեան վարժարանի սրահին մէջ։

* *

Բայց աւելի տարրական պարտականութեանց մէջ ալ նորօրինակ չէ զանցառութիւնը։ Դրեթէ շաբաթ չ'անցնիր որ, օրինակի համար, մեր կղերական դասակարգին մեծ կամ փոքր մէկ զեղծումը նշանակելու... զուարճութիւնը չունենանք. Աստուծոյ տունէն, կամ Սատանային պարգևածէն, ամէն շաբաթ դէթ մէկ զեղծում կը հայթայթէ մեզ օրհնեալ դասակարգը։ Նոր «շրջան»ը սկսած է հիմա Մայր-եկեղեցւոյ քահանայական դասէն, հռչակաւոր «զամբիւղով թաղումին մէկ նոր ու քիչ մը խոշոր անկուածոն, որ աչքէ աւելի խղճի պէտք զարնէր, եթէ անանկ բան գտնէր այն ընդարձակ շրջափակին մէջ։ Լսեցէք հարկաւ թէ աղքատ մարդ մը թաղուեր է առանց մեռելական կարգի, առանց եկեղեցի տարուելու, և թէ կրօն. Ժողովը, ստուգելէ յետոյ իրողութիւնը զոր լսած էր օրագիրներէ, որոշում արուեր է յատուկ Շրջաբերականով պատուիրել մայրաքաղաքիս քահանայական դասին՝ որ «իրենց թաղին մէջ պատահած ննջեցեալներուն դագաղը նախ առաջնորդեն թաղին եկեղեցին և ապա գերեզմանատուն,» ինչպէս... սովորութիւն է մեր մէջ, և ոչ նախ գերեզմանատուն ու յետոյ... կր.օն. ժողովի սեղանին վրայ՝ յանցաւոր քահանան պարտկելու համար Շրջաբերականի քողին ներքև։ Շրջաբերականը կրնար մալդ «չլուելոյն առնել», եթէ անոր տակ խոշոր մօրուքով քահանայ մը պառկած չըլլար, մամռնայի սպասարկու և... ապառաժ քար գայթակղութեան։ Ոմանք, թերևս շատ միամիտ, կը հարցնեն իրենք իրենց՝ թէ արդեօք աւազակէ չէ՞ր գտնուեր Մայր-եկեղեցւոյ մէջ, կամ Թաղ. Խորհուրդ և կամ Պատրիարքական Փոխանորդութիւն. և եթէ, կ'ըսեն, սանկ բաներ քանի մը դրկիցաւ հեռու էին մեռելին դագաղէն, սի՛րտ ալ չի կար աղքատիկ Ղազարոսին ողորմելու՝ միւս քահանաներուն թաւամազ կուրծքին տակ, որ բաբախէր ի տես կամ ի լուր տեղի ունեցած ամբարիշտ զանցառութեան, երբ մանաւանդ զամբիւղաթաղին գործը դեռ չէր անցած հին պատմութեան էջերուն։ —Թող հարցնեն որչափ ուզեն. պատասխանը յայտնի է... Շրջաբերականը։

⁂

Թէև հարցում մըն ալ իմ կողմէս, որուն պատասխանը շրջաբերականի պէտք չունի. հարցում մը՝ զոր ի դէպ ժամու կը համարիմ ուղղած ըլլալ, ոչ վաղ ոչ անագան, Հռոմէական Հայոց Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան, երբ լսուեցաւ թէ այս օրերս բացուած է վախճանեալ Ազարեան Պատրիարքի մասնաւոր խուցը որ ի Սագըզ Աղաճ։ Ո՞ւր մնաց կամ պիտի մնայ Ա. Մ. Գարագաշեանի «Քննական» ծանօթ երկասիրութեան սրբագրեալ օրինակը, զոր ալեւոր հեղինակը հինգ վեց ամիս առաջ յանձնած էր Ազարեան Պատրիարքի։ Այս յանձնման թուականէն երկու շաբաթ առաջ, բարեկամ մը գտնալով արդէն թէ Գարագաշեան՝ պատմական և բանասիրական նորանոր հետազօտութիւններով փոփոխած է իր հոյակապ գործը ծայրէ ի ծայր, խորհուրդ տուած էր մեծանուն հեղինակին որ սրբագրեալ օրինակը յանձնէ իրեն Էջմիածնի թանգարանը ղրկելու համար, քանի որ առաջին տպագրութիւնը Կովկաս մէջ եղած էր Գ. Գր. Խալաթեանցի նախաձեռնութեամբ, և երկրորդ տպագրութիւնն ալ կրնար Էջմիածնի մամուլէն ընծայուիլ ժամանակին, եթէ երբե՛ք յարգելի ուսուցչապետը յանձն չառնէր նոր տպագրութեան հոգը։ Գարագաշեան հաւանութիւն յայտնած էր մեր բարեկամին, երբեմն իրեն աշխատակից մտերմին, և խոստացած էր մէկ երկու օրուան մէջ անոր յանձնել սրբագրեալ գործը Էջմիածին ղրկուելու պայմանաւ։ Ութ օրուան մէջ ի՞նչ անցաւ դարձաւ, մարդ չի գիտեր. սաչափը միայն կրցած էր իմանալ մեր բարեկամը՝ թէ նոյն միջոցին օր մը Ազարեան Պատրիարք կառք մը ղրկելով իր խուցը բերել տուած էր ծերունի հեղինակը, ֆիզիքապէս ալ շատ տկարացած, սրբագրեալ հատորներն ալ միասին։ Սիրալիր տեսակցութենէ մը յետոյ, Գարագաշեան վերադարձած էր իր տունը առանձին կամ ձեռնունայն. հատորները առժամանակեայ կերպով վար դրուած ըլլալով, Էջմիածին երթալէ առաջ։ Այն միւս բարեկամը, ողոչեալուրբաթ օր, ընդ այգ այգուն փութացած էր Գարագաշեանի խցիկը, և ինքն ալ իր կարգին ձեռնունայն դարձած էր անկէ՝ մի միայն հատորները յանձնած ըլլալուն պատմութիւնը լսելով հեղինակին շրթունքէն. ուրիշ ամէն բան անծանօթ մնաց այնուհետև Ազարեան Պատրիարքի մահուան պատճառաւ։

Բայց սրբագրեալ հատորները ո՞ւր պիտի մնան.—իմ հարցումս այս պիտի ըլլար, եթէ երբեք պատասխան սպասել կարելի է մեռեալին գոյքերը պարունակող խուցին չորս պատերէն։ Գարագաշեան ողջ է. պատմութեանս մէջ վիպական մաս չկայ ամենևին։ Հայ բանասիրութիւնը անհամբեր պիտի սպասէ Գարագաշեանի Քննական գործին երևան ելլելուն, շնորհիւ Նորընտիր Պատրիարքին՝ որ կը զօրէ անշուշտ ի լոյս ածել, փոյթ չէ թէ ո՛ւր, նոյն մեծագին հատորները։ Հեղինակը, ութսնամեայ, ոչ ևս կրնայ աշխատիլ կամ գրիչ շարժել. իր մտաւորական կեանքը կնքած է արդէն։ Եթէ երբեք աշխատութիւնը կորսուի, կորուստը անդարմանելի կը մնայ հայ բանասիրութեան համար, որ դժուարաւ թէ կարենայ ունենալ նոր Գարագաշեաններ դարերու ընթացքի մէջ։

ԱՐԵՏ

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար:

ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

«Համոզուած ենք թէ արեւելք որ և է դպրոց կամ վարժարան մը, որ պարզապէս կ'ընդօրինակէ եւրոպական բարձրագոյն հիմնարկութեան մը ծրագիրը, ապաշխարհիկ գործ մը կ'ընէ, եթէ կա՛յ իր նպատակին մէջ՝ երկրին ու միջավայրին օգտակար անդամներ հասցնելու փոյթը»։ Այս տողերը մասնաւորապէս աչքիս կը զարնեն այն հակիրճ բայց ուշագրաւ տեղեկագրին մէջ զոր վերջին օրերս հրատարակեց Հ. Գաբրիէլ Վ. Մենէվիշեան, բազմահմուտ Վիէննականը, որ Հանդէս Ամսօրեայի խմբագրութեանը մէջ այնքան կարեւոր բաժին մը ունենալէ ետքը, հիմակ ալ կը վարէ Բանկալթիի Միխիթարեան վարժարանը։

Այդ տեղեկագիրը պզտիկ քեզ մըն է կրթական գործին վրայ՝ կրթութեան նուիրուած վարդապետի մը կողմէ, որ որքան գրագէտ՝ նոյնքան ալ գործնական մարդ, կ'որոշ կերպով կը յայտարարէ թէ ուսումներու ծանրաբեռն ծրագիրը կրճատած, զեղչած է, անոնցմէ անհրաժեշտ կարեւոր ծանօթութիւնները միայն պահելով։ Իսկ մեր ազգ. վարժարանին մէջ ալ, եթէ չեմ սխալիր, պայքար մը բացուեցաւ վերջերս ուսումներու դէմ, առեւտրական վարժարանի մը ծրագրին նախապատուութիւն տրուելու համար։ Քառասուն երկու տարուան հաստատութիւն մը, որպէս է Մխիթարեանց Բանկալթիի վարժարանը, իր աւանդական մեթոտէն ու ծրագրէն շեղեցնելու համար, ի հարկէ դէպ ի լաւագոյնը, բաւական կորով և ձեռներէցութիւն պէտք է որոնք չեն պակսիր երիտասարդ Մխիթարեանին քով։ Իր աշխատակիցները համամիտ են իրեն, և ուսանողները բարեբաղդ պիտի համարին իրենց զինքնին, այդ ընթացքով դաստիարակուելնուն համար։ Մտքի յոգնութիւնը թերեւս պակաս իսկ ըլլայ, իսկ արդիւնքը՝ ապահովապէս շատ աւելի քան հին դրութիւնը։

Շատ պարզ բան մըն է Հ. Մենէվիշեանին ըսածը։ Հայ պատանին պէտք է ֆրանսերէն, գերմաներէն կամ անգլիերէն սորվի՝ ոչ թէ «ջուրի պէս» խօսելու համար այդ լեզուները, այլ անոնցմէ մէկուն միջոցաւ կրթուելու համար։ Ի հարկէ բացառութիւն կը կազմեն՝ Եւրոպայի մէջ համալսարանական կրթութիւն ստանալու պատրաստուողները, բայց համեմատաբար այնքան քիչ է ատոնց թիւը, որ ողջմտութեան հակառակ պիտի ըլլար առաջինները վերջիններուն հետեւակ դարձնել։

Կարճ միջոցի մէջ աշակերտին «պէտք եղածին չափ» միայն օտար լեզու մը սորվեցնելու իբրեւ միջոց, Բանկալթիի վարժարանին մէջ ընդունուած է —ինչպէս կը տեղեկանանք Տնօրէնին տեղեկագրէն— Ֆրանսուա Կուէնի ֆրանսերէն մէկ մեթոտը որ թէև 1880ին հնարուած ու գործադրուած Ֆրանսա, բայց Կ. Պոլսոյ մէջ նոր է։ Հայ տղոց համար օգտակար գործ մը կատարած պիտի ըլլար մանկագէտ մը, դաստիարակ մը, եթէ ամփոփ տեսութեամբ մը մանրամասնէր այդ դրութեան առաւելութիւնները մամուլի միջոցաւ. ի հարկէ գիտակցօրէն։ Ինքն իսկ, Վեր. Տնօրէնը, իր պաշտօնակիցներուն (անշուշտ ուսուցիչները ըսել կ'ուզէ այս պարագային մէջ, թէեւ հրապարակագիրներուն հանդէպ ալ նոյն տիտղոսը ունի ինքը՝ իբրեւ նախորդ խմբագիր Վիէննական Հանդէսին) ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ անոր վրայ, բաղձանք յայտնելով որ արդի մանկութիւնը դիւրին և արագ կերպով ընտելանայ օտար լեզուներու՝ որոնք մեծ տեղ մը կը գրաւեն մեր դպրոցական ծրագիրներուն մէջ։

Տեղեկագրին յաջորդ մասերը նուիրուած են աշակերտներու թիւին, աւանդուած ուսմունքներուն, ուսուցչական մարմնի ցանկին, և տարեկան աշխատութեանց արդիւնքին ու վկայականներու բաշխումին, որոնք մասնաւորապէս կը հետաքրքրեն ծնողքները։ Բայց ընդհանուր գաղափար մը տալու համար, կ'արժէ ըսել թէ Բանկալթիի վարժարանը 75 աշակերտով փակեր է այս տարի իր շրջանը, և նոր շրջանին համար ալ՝ դպրոցին շէնքը նեղ գալու աստիճան շատ են ներկայացողները։ Այս յաջողութիւնը նոյնքան հաճոյքով կ'արձանագրենք որքան ո՛ր և է ազգային վարժարանի կամ հայ մասնաւոր վարժարանի մը յաջողութիւնը որոնց ամէնուն ալ բաղձացող ենք։ «Վանք» անունին տակ, որ հինէն մնացած ու գործածական դարձած է, Բանկալթիի այդ կրթական հաստատութիւնը՝ քաղքի ժխորին մէջտեղ հանդարտիկ անկիւն մըն է, ուր առողջ օդի հետ առողջ կրթութիւն կը գտնէ ուսանողը։ Հակում ունեցողներուն համար գրագիտութեան դասը չի պակսիր հոն, բայց իբրև ուղղութիւն՝ տղաքը կը պատրաստուին գործի և առեւտուրի ասպարէզին, ինչ որ ամէն դպրոցի համար արտայայտուած փափագն է հիմակ։ «Անցորդ»ը, իր վաղամեռ Նօթերէն մէկուն մէջ, սիրուն ոճով դառն տեսութիւն մը ըրած էր այս նիւթին վրայ, որ հարկ չկայ ըսել թէ ճիշդ էր։ Տասը տարի դպրոց երթեւեկելէ ետքը՝ թուաբանական պարզ հաշիւ մը ընելու կամ ֆրանսերէն անսխալ պարբերութիւն մը գրելու անկարող պատանիներ հազուագիւտ չեն դժբաղդաբար։ Գոնէ նոր պատրաստուող սերունդին համար օգտուինք այդ փորձառութենէն։

Վիէննական վարդապետները, քանի որ անոնց վրայ է խօսքերնիս, աշխարհականներու չափ և թերեւս կարգ մը աշխարհականներէ աւելի՝ ըմբռնած են կրթական բարեփոխումի պէտքը, ինչպէս կը հաստատէ Հ. Մենէվիշեանին տեղեկագիրը, և այս տարի նախորդէն աւելի փորձառութեամբ գործադրելու կը պատրաստուին իրենց ծրագիրը, մասնաւորապէս Ֆրանսուա Կուէնի դրութիւնը, ունենալ՝ բայց գործի մարդեր հասցնելու համար իրենց աշակերտներէն, ժամանակի խնայողութեամբ և ժամանակակից կեանքի պայմաններու գիտակցութեամբ։

Այս կերպով, իրենց մենաստանը, որ գրական մեղուաջան գործունէութեան բոյն մըն է, կեդրոն մը դարձած է նաև կրթական մի՛ր գործունէութեան մը որուն համար կրկնապէս հաճոյք կը պատճառեն գրականութեան ու կրթութեան բարեկամներուն հաւասարապէս, և զոր այս էջերուն մէջ չնշմարելու առիթ կու տայ ինծի Հ. Մենէվիշեանին դպրոցական տեղեկագիրը։

Տ. Ա.

ՎԱՐԴԱՎԱՌԸ

Ս. ԼՈՅՍ ԼԵՐԱՆ ՎՐԱՅ

Բզլի արեւմտեան կողմը, Տերսիմի սահմանագլխին վրայ, վեղարաձեւ սրածայր երկու գագաթներով վեր բարձրացած է Ս. Լոյսը. իրմէ աւելի մեծ լեռ չկայ Բզլի մէջ։ Գիւղաքաղաքէն տասը ժամ հեռաւորութիւն ունի, ձիաւոր մը 6—7 ժամէն կրնայ հասնիլ։ Լեռը շրջապատուած է հետեւեալ մեծ ու պզտիկ հայ և քիւրտ գիւղերով։ Խօլխօլ, Հէրտիֆ(1), Մասրգան, Խասգիւղ, Թարու, Էրեսգ, Ագրակ, Հանչեվիկ, Մըզըրձան, Մռուն, Ազդաս, Բիլխէ, Հովա, Խարսակ, Ճեօնէկ, Խուզաք, Խուզիկ, Ջէգան, Սեքէր, Ջիվրզանէ, Շասկեվանէ, Չմբէկ։

Այս բոլոր գիւղերու բնակիչներուն համար Ս. Լոյսը նուիրական և պաշտելի է։

Հայուն ու քիւրտին ամէնէն մեծ երդումը Ս. Լոյսն է որ անոր գագաթին վրայ կ'երդնուին. հայը կ'ըսէ «թէ որ խօսքիս չես հաւտար, Ս. Լոյսին վրայ ելլում ընեմ», իսկ քիւրտը կ'ըսէ «Պը սէրէ սէպ Լուսէ»։ Բաւական է որ այսչափը բերնէն հանէ. ալ ամէն ինչ լմնցած է։

Շաբաթ օրը կը սկսին ուխտագնացութեան պատրաստութիւններ տեսնել։ Թոնիրը կը վառեն, ջուր կը տաքցնեն, բոլոր տնեցիք կը լուացուին ու կը մաքրուին։ Տանտիկինը կ'եփէ լաւաշ հաց, գաթայ ու խորոտիկ։ Իրենց բոլոր փոխնորդ լաթերն ու զարդերը դուրս կը հանեն. ով որ չունի՛ ունեցողէ մը փոխ կ'առնէ։ Եթէ երբեք մէկը կամ իրեն տանը անդամներուն և կամ մէկ դրացիներուն հետ գժտուած է, անպատճառ պէտք է երթայ հաշտուի, թէ ոչ ուխտը ընդունելի չ'ըլլար։ Կիրակի առտուն շատ կանուխ, դեռ բարի լոյսը չփրթած, ճամբայ կ'ելլեն ուխտաւորները, մեծ մասամբ հետիոտն, շատ մը կիներ ու աղջիկներ բոպիկ կը քալեն, մանաւանդ անոնք որ խոստացած են անպատճառ Վարդավառին Ս. Լոյսի ոտքը երթալ. անոնք քարերու, մացառներու և փուշերու մէջէն կը քալեն, շատերու ոտքերէն արիւն կը վազէ, սակայն բնաւ հոգերնին չէ, որովհետեւ կատարելապէս համոզուած են թէ իրենց ուխտը ընդունելի պիտի ըլլայ։

Դեռ արեգակը լեռներուն գլուխը չցաթած, ուխտաւորներուն մէկ ծայրը կը հասնի Ս. Լոյսին ստորոտը, հոն՝ պաղ ջուրին առջեւ կ'իջնեն նախաճաշ մը ընելու և հանգստանալու։ Ով որ ամէնէն առաջ ու կանուխ հասած է աղբիւրը, անիկա իրաւունք ունի բոլոր ուխտաւորներուն վրայ ջուր սրսկելու։ Աղբիւրին առջեւ կը տարածուի ընդարձակ կանանչ ձախին մը (մարգագետին). մէջտեղը քանի մը ուռենիի ծառեր կան, որոնց շուքը նստած կը զովանան համբորդները։ Այդ տեղէն մինչև լերան գլուխը ժամ մը կը տեւէ քալելով։ Վարէն դէպ ի վեր նայած ատեն, ամբողջ լեռը լերկ ապառաժ քարէ զանգուած մըն է կարծես, ոչ անտառ և ոչ ուրիշ տեսակ ծառեր ունի. տեղ տեղ կը հանդիպիս միայն քանի մը խոշոր գիհի (2) ծառերու, այնքան հաստ որ երկու մարդու գիրկ չեն պարունակեր. ոչ ոք չիշխեր (3) անոնցմէ ճիւղ մը կտրել։

Լեռնէն վեր ելլելու ճամբան բաւական դժուար է, ուղղակի գ.խիվեր. (զառիվեր) կարելի չէ քալել. անոր համար առիկող ու ոլորմոլոր դարձուցած են, թող՝ որ ժողովուրդը այնպէս կը հաւատայ թէ երբոր Ս. Լոյս ուզէ, ապառաժ քարերէն անգամ մարդիկը իրեն վրայ կը հանէ. և ճիշդ այդ հաւատքով ճամբայ կ'ելլեն։

Երբ ուխտաւորները Լերան կատարը հասնին անխիա, հայ ու քիւրտ բոլորն ալ կը գծկին (կը ծռին) գետին, մէյմէկ ափ հող կառնեն, երեսնին ու աչքերնին կը քսեն, քարերը կը համբուրեն։ Լեռը այնչափ բարձր է որ գագաթին վրայէն նստողը ամբողջ Բզլին իր 360 գեղերովը պնակի մը պէս աչքի առջեւ կու գայ. մինչև անգամ Բալուն կրնայ տեսնել, եթէ հետը դիտակ ունենայ։ Արեւելի կողմի ճիւղը շատ կը հակի, իսկ ծմակ կողմինը մինչև վերջը կը միայ. լերան վրայ բաւական դուրան (տափարակ) տեղ կայ. սակայն խիստ քարուտ է, տեղ տեղ խոշոր խոշոր քարայրներ կան, որոնց տակ հարիւրաւոր մարդիկ կրնան ապաստանիլ։ Այդ օրը միշտ որոշուած քարայրին մէջ հայ Տէրտէրը պաշտօն պատարագ կը մատուցանէ. ալդէն ժամանակին խաչ քարերով սեղան, խորան և աւազան շինած պատրաստած են։ Պատարագէն առաջ Տէրտէրը մատաղցուներուն աղը կ'օրհնէ, այն աղէն քիչ մը կը կերցնեն մատաղցուին, ու երբեք անգամ քարայրին և կամ խորանին եռեւ դարձնելէ ետքը կը մորթեն։ Հայերուն ու Քիւրտերուն համար Վարդավառը տօներուն ու տաղաւարներուն ամէնէն նշանաւորն է. բոլորն ալ միեւնոյն համոզումը և միեւնոյն սովորոյթներն ու աւանդութիւնները ունին, զորս գրեթէ անթերի կերպով կը կատարեն մինչև այսօր։ Պատարագէն վերջը, ուխտաւորները կը ցրուին իրենց տեղերը, իսկ մատաղ կտրողները պատարագիչը հետերնին առած կերթան մատաղը եփուած տեղը, ուր տէրտէրը դարձեալ օրհնութիւն կը կարդայ. յետոյ մատաղը կը բաժնեն բոլոր ուխտաւորներուն. կեր ու խումէն վերջը կը սկսի ուրախութիւն, խաղալ, պարել ու երգել։

Շատ մը ժողովրդական երգեր կ'երգուին այդ օրը՝ որոնցմէ իբր նմոյշ հետեւեալները մէջ կը բերեմ։

Ծառան տակը մնացի
Փէշըրմալըս լուացի
Խապար էրէք իմ մօր'ջան
Ես հոս ղերիպ մնացի։

Հիւանդ եմ հալուկ չունիմ
Ճանիլ եմ եարուկ չունիմ
Եարըս դրած խէճէսը
Տեսնելու ճարուկ չունիմ։

Տարին տասերկու ամիս
Խնձորը գօշիս հոտաւ,
Նէ խնձորին տէրն էկաւ
Նէ եարիս խապարն էկաւ։

Բոլոր ուխտաւորներն ալ շարունակ երկու օր կը մնան լերան վրայ և երեքշաբթի առտու միայն կը վերադառնան իրենց տեղերը։

ԽՈՒՓՍԵՑԻ

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս որ նախապէս ծանուցինք, որոշած ըլլալով յառաջիկայ օգոստոս 1ին մեր տոմարներուն մէջ պարտական երեւցող բոլոր բաժանորդներուն թերթերու առաքումը դադրեցնել, մեր գաւառական գործակալներէն կը խնդրենք որ հաճին մինչեւ նոյն թուականը մեզի ղրկել ցանկը այն բաժանորդներուն որոնք արդէն վճարած են իրենց բաժնեգինը, որպէս զի կարելի ըլլայ մեզ թերթերու առաքումը դադրեցնել միայն այն բաժանորդներուն որոնք ցարդ իրենց պարտքը վճարելու փութացած չեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ, ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ.— Իտալական Թրիպունա լրագիրը կարգ մը հրատարակութիւններ ընելով ըսած է թէ Ֆրանսա կարեւոր դեր մը խաղացած է՝ Վատիկանը Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին հրաւիրելու խնդրին մէջ։ Աճէնցիա Իդալիանա հեռագրական գործակալութիւնը կէս-պաշտօնական զեկոյցով մը կը հերքէ Թրիպունայի այդ հրատարակութիւնը և ըսելով որ Վատիկան մեծամեծ ջանքեր ըրած է Դեսպանախորհուրդին հրաւիրուելու համար, կը յարէ.

«Ստոյգ չէ որ Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարարը դիտողութիւններ ըրած ըլլայ Հռոմի ֆրանսական դեսպան Պ. Պառէրի, վասն զի այդ տեսակ բան մը ընելու պատճառ մը ունեցած չէ։ Ստոյգ չէ այն լուրը թէ Անգլիա խնդիրը լուծած է իր հաւանութիւնը ստորադասելով Իտալիոյ հաւանութեանը։ Միանգամայն սխալ է այն զրոյցը թէ ֆրանքօ-իտալեան առեւտրական դաշնագրութեան կնքումը միջադէպը խառնակած ըլլայ։ Այդ դաշնագրութեան վրայ երբ բանակցութիւն կը կատարուէր, անհիմն զրոյցներ ելան, լրագրական կարգ մը դիտողութիւններ որոնք իրերը չափազանցեցին, բայց դիւանագիտական հետեւանք մը չունեցան և ոչ ալ ո և է առնչութիւն Վատիկանի միջամտութեան հետ՝ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ։»

—Ֆրանսական լրագիրները այնպէս կը նկատեն թէ Թրիպունայի և ֆրանսատեաց միւս լրագիրներուն թաքուն նպատակն է հեռացնել Հռոմէ ֆրանսական դեսպան Պ. Պառէրը, ճիշդ անոր համար որ մասնաւորաբար կ'աշխատի բարուոքելու ֆրանքօ-իտալեան յարաբերութիւնները։ Բարիզի լրագիրները մասնաւոր կարեւորութիւն մը տալով կ'արտատպեն կէս-պաշտօնական Բոբոլո Ռոմանօի մէջ հրատարակուած սա զեկոյցը.

«Շիտակը ըսելով չի հասկցուիր թէ ինչո՞ւ համար կան այն տեսակ մարդեր որոնք Հռոմի ֆրանսական դեսպանին հեռացումը կ'ուզեն։ Այս կէտը աւելի անհասկնալի կ'ըլլայ, երբ այդ փափաքը կը յայտնեն այն տեսակ լրագիրներ որոնք մինչեւ ամպերը բարձրացուցած և մինչեւ իսկ չափազանցած են Պ. Պառէրի գործը՝ ֆրանքօ-իտալեան առեւտրական խնդիրներու կարգադրութեանը մէջ։ Մենք որ այնչափ խանդավառութիւն ցոյց չտուինք առեւտրական դաշնագրին համար, պէտք է սակայն խոստովանինք թէ Հռոմի ֆրանսական դեսպանը յաջողեցաւ բարուոքել երկու երկիրներու տնտեսական յարաբերութիւնները։ Պ. Պառէր դիւրութիւններ ձեռք բերաւ Սարտենիայի համար. նաեւ եռանդով աշխատեցաւ որ կարգ մը անհաճոյ միջադէպեր կացութիւնը չգառնացնեն և իր կառավարութեան կողմէ խոհականութեամբ և համբերատարութեամբ կարգադրուին։ Այս պարագաները ամէնէն դրական կերպով կ'ապացուցանեն թէ Պ. Պառէրի միակ նպատակը եղած է ներդաշնակութիւն մը երկու երկիրներուն միջեւ։ Բոլոր այս նկատումներով կը յուսացուի որ քաջարի դիւանագէտը Պ. Պառէր միշտ Ֆրանսայի ներկայացուցիչը ըլլայ Իտալիոյ կառավարութեան մօտ։»

Պ. ՏԷԼՔԱՍԷ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Ֆրանսայի լրագիրները արտաքին գործոց Նախարար Պ. Տէլքասէի Ռուսիա ուղեւորութեան և Մուրավիէվ կոմսին հետ ունենալիք տեսակցութեանը առթիւ կ'ըսեն թէ այդ իրողութեանը մէջ տարօրինակ բան մը չկայ. սակայն, կը յարեն նոյն թերթերը, նկատողութեան առնելով Գերմանիոյ կայսեր կողմէ ֆրանսական Իֆիժէնի յածանաւին տրուած այցելութիւնը, Պ. Տէլքասէի ուղեւորութիւնը լաւագոյն պատասխանն է անոնց որ կ'երեւակայէին և կամ հաւատալ կը կեղծէին թէ Գերմանիոյ կայսեր այդ այցելութիւնը կրնայ աննպաստ ազդեցութիւն մը ընել ֆրանքօռուս յարաբերութեանց վրայ։ Ֆրանսական քանի մը թերթեր ուզեցին կարծել թէ ֆրանքօռուս դաշնակցութեան տեղ ֆրանքօգերման դաշնակցութիւն մը պիտի կազմուի։ Ռուսիոյ մէջ իսկ կարեւոր թերթ մը մտահոգութիւն և դժգոհութիւն յայտնած էր։ «Բոլոր այս աղմուկները, կ'ըսէ Տեմփ, միջազգային քաղաքավարական արարքի մը համար կ'ըլլան։ Թէ՛ Ռուսիոյ և թէ Ֆրանսայի այն լրագիրները որոնք Գերմանիոյ կայսեր կողմէ ֆրանսական յածանաւին տրուած այցելութեանը համար կը կարծեն թէ աննպաստ հետեւանք մը պիտի ունենայ Ռուսիոյ և Ֆրանսայի յարաբերութեանց վրայ, պէտք է խոստովանին թէ Ռուսիոյ հետ մեր յարաբերութիւնները եթէ Գերմանիոյ կայսեր այդ այցելութեամբը թեթեւ փոփոխութիւն մը իսկ կրած ըլլային, մեր արտաքին գործոց նախարարը այս ժամանակը պիտի չընտրէր Բեդերսպուրկ երթալու համար։ «Տեմպս» այս առթիւ կ'արտատպէ Բեդերսպուրկէն Էնտեբանտանս Պէլժի ուղղուած թղթակցութեան մը հետեւեալ մասը.

---

(1) Զուտ հայաբնակ, ունի եկեղեցի մը առանց քահանայի, դպրոց գրեթէ բնաւ չէ ունեցած։

(2) Տեսակ մը անպտուղ ծառ, որուն տերեւները ամառ ձմեռ չեն թափիր վըրայէն։

(3) Չի համարձակիր։

«Ռուսիոյ հանրային կարծիքը խոհեմութեան ապացոյց մը տեսաւ իր այն ընթացքով որով մեկնեց Վիլհէլմ Բ.ի կողմէ Ֆրանսական յածանաւին տրուած այցելութիւնը և այս առթիւ գերման վեհապետին ու Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահին միջեւ փոխանակուած հեռագիրները։ Բաց ի այն քիչ մը բուռն ընթացքէն որուն հետեւեցաւ ամէնէն առաջ Նովոյէ Վրեմիա, ռուս մամուլը իր հրատարակութիւններովը ջանաց մեղմացնել այն անհաճոյ հետեւանքը որ այդ դէպքը կրնար ունենալ Ռուսիոյ մէջ դիւրագրգիռ մտքերու վրայ։ Արդարացի չէ մեծ կարեւորութիւն մը տալ Վիլհէլմ Բ.ի այդ այցելութեանը։ Անիկա իր քաղաքավարութեան միակ ու առաջին ցոյցը չէ հանդէպ Ֆրանսայի։ Ֆրանսական կառավարութիւնը չէր կրնար Գերմանիոյ կայսեր այցելութեանը արգելք ըլլալ, Իֆիժենի յածանաւը յանկարծակի եւ կանչելով Նորվեկիոյ ջուրերէն, ուստի դի այդ միջոցը մեծ նշանակութիւն պիտի ունենար և նոյն իսկ թշնամական բան մը պիտի ըլլար. Նաեւ պիտի մնար այն բարւոք յարաբերութեանց զորս Ֆրանսա պարտաւորուած է ունենալ իր զօրաւոր դրացիին հետ, թէեւ երկու երկիրներուն միջեւ հակառակութիւն մը տիրէ և իրենց վերջին պատերազմին դժնդակ յիշատակները տակաւին մնան։ Նոյն իսկ ընդհ. խաղաղութեան շահը կը պահանջէր որ ֆրանսական կառավարութիւնը խոհեմութեամբ գործէ այդ պարագային մէջ։ Բեդերսպուրկի մէջ ամէն ոք նկատողութեան առած է այդ պարագան և կատարուած իրողութեանց մէջ յարաբերութեանց բարւոքում մը տեսած է և ոչ թէ կարեւոր մերձեցում մը երկու երկիրներուն միջեւ։ Արդ, Ռուսիա փափաքող է յարաբերութեանց բարւոքման մը, որ բնաւ չի խախտեր Ֆրանսայի հետ իր ունեցած դաշնակցութեան ամուր դիրքը։ Ռուսիա այն ատեն մտահոգութիւն պիտի ունենայ երբ իրերը աւելի հեռուն երթան։»

ՏՐԷՖՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Ինչպէս ծանուցինք, Տրէյֆիւսի վերադատումը Ռէնի Լիսէին մեծ սրահին մէջ պիտի կատարուի թէ՝ նախապէս որոշուած վայրին փոքր ըլլալուն և թէ՝ օդերու տաքութեան պատճառաւ։ Տրէյֆիւսի բանտէն դատարան տարուելու միջոցին միակ փողոց մը պիտի անցնի։ Ոստիկան- զինուորներ պիտի պաշարեն փողոցը, որպէս զի ոեւ է ցոյց տեղի չունենայ։

—Էսթէրհազի կոչնագիր և ազատ անցագիր ստացաւ Ռէնի զինուորական ատեանին ներկայանալու համար։

—Ռէնի պահակազօրքերուն չպատկանող սպաները հրաման ստացան այդ քաղաքէն մեկնելու։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՉԻՆ.—Բէքինէն կը հեռագրեն ուրբաթ օրուան թուականով.

Բէքինի իտալական դեսպանը երէկ յայտարարեց Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդին թէ Իտալիա կը բաղձայ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ Չինու հետ։ Դեսպանը յարեց թէ մօտերս կարգ մը առաջարկութիւններ պիտի ընէ զորս Չին եթէ ընդունի, Շամմունի նաւահանգստին խնդրին համար ծագած անհամաձայնութիւնները գոհացուցիչ կերպով պիտի կարգադրուին։ Չինու արտաքին գործոց Խորհուրդը պատասխանեց թէ երբեք պիտի չընդունի այն տեսակ առաջարկութիւններ որոնք հակառակ ըլլան Չինու շահերուն։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ.— Անգլիական Տորիս շոգենաւը անցեալ Լինդշուրթի Տէլակոայի ծովածոցը (արեւելեան Ափրիկէ) հասեր է։

ԹԱԼԼՈՒԼԱՅԻ ԴԷՊՔԵՐԸ.— Ուաշինկթընի իտալական դեսպանատան առաջին քարտուղար Վինչի կոմսը Նիւ-Օրլէնս հասեր է քննութիւն կատարելու համար Թալլուլայի վերջին դէպքերուն առթիւ ուր քանի մը իտալացիներ Լինչի օրէնքին ենթարկուեցան՝ Իտալացիի մը կողմէ ամերիկացիի մը վրայ եղած յարձակումի մը հետեւանքով։ Վինչի կոմսը հաստատեր է թէ Լինչի պատիժին ենթարկուածներուն ամէնքն ալ իտալացի էին, հակառակ ամերիկեան այն զրոյցին թէ ատոնցմէ երեքը ամերիկեան հպատակութիւնը ընդունած էին։

ՔՈՒՊԱՅԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ.— Սանթիակոյի անձնատուութեան դատաստանը.— Մատրիտի զինուորական բարձրագոյն ատեանը կը շարունակէ դատաստանը այն զինուորականներուն որոնք պատասխանատուութեան հրաւիրուած են Սանթիակոյի անձնատուութեանը համար։ Բարալինօ զօրավարը յայտարարեց թէ զարմացեր է երբ լսեր է որ ինք ալ անձնատուր ըլլալու հրաւիրուած է։ Բարէլեա զօրավարը ինքզինքը պաշտպանեց ըսելով որ ուտելիք չունէր և անկարելի էր պաշտպանել իր դիրքը։ Զօրավարը բացատրեց մեծ կարեւորութիւնը նախապէս մղուած ճակատամարտներու, ուր բազմաթիւ սպաներ և զինուորներ մեռան։ Յարեց թէ Սպանիա միշտ վստահութիւն ունեցած է իր զաւակներուն քաջութեանը վրայ, մինչդեռ արդի պատերազմներուն մէջ քաջութիւնը բաւական չէ։ Զօրավարը ըսաւ թէ ուտելիք չգտնուելուն համար քանի մը զինուորներ անօթութենէ մեռած էին և թէ հիւանդանոցներուն մէջ դեղերը բոլորովին սպառած էին։ Զօրավար Բարէլեա կարդաց ամերիկեան կառավարութեան և Շաֆթէր զօրավարին միջեւ փոխանակուած քանի մը հեռագիրներ, որոնցմով ամերիկեան զօրավարը կ'ըսէր թէ հարկ եղած միջոցները ունէր պարտաւորելու Սպանիացիները որ անձնատուր ըլլան։ Յետոյ խօսք առաւ Թորալ զօրավարը. բացատրեց թէ Սանթիակօ լաւ պաշտպանուած չէր և թէ անկարելի էր իրեն դիմադրել։ Կարդացուեցաւ Թորալ զօրավարին մէկ հեռագիրը որով Պլանքօ մարէշալէն խորհուրդ կը հարցնէր։ Կարդացուեցաւ նաև այս վերջինոյն պատասխանը, որ կառավարութենէն հրահանգ ընդունելէ ետքը կը հաւանէր անձնատուութեան։ Էսքարիօ զօրավարը ըսաւ թէ երբ Սանթիակօ դարձեր է, տեսեր է թէ զինուորներուն երեք-քառորդ մասը հիւանդ է։ Քանի մը վկաներ ալ նոյն իմաստով խօսեցան։ Ռուպի զօրավարը ըսաւ թէ Սանթիակօ եթէ դէմ դնէր, հոն գտնուող տկար ուժերն ալ պիտի ոչնչանային։ Օրտոնէզ զօրավարը յայտարարեց թէ վիրաւորուած էր և թէ ներկայ չէր գտնուած բարձրաստիճան սպաներու այն գումարումին, ուր անձնատուութիւնը որոշուեցաւ։ Զօրավար Օրտոնէզ յարեց թէ դիմադրութեան բոլոր միջոցները սպառուած էին, սակայն, ըսաւ, կարելի էր անձնատուր չըլլալ, թշնամւոյն գիծերը խզելով և շատ արիւն հոսեցնելով։ Զօրավարը ենթադրական հաշուով ըսաւ թէ Սանթիակոյի մէջ սպանիացի տասներկու հազար զինուորներ կային՝ հիւանդներն ալ միասին հաշուելով։ Յարեց նաև թէ զինուորներուն բարոյական ուժը շատ նուազեցաւ երբ օգնութիւն ստանալու յոյսը կորսնցուցին։ Բանտօ զօրավարը ցաւ յայտնեց թէ իր երթալէն առաջ իր բրած յանձնարարութիւնները կատարուած չէին։ «Երբ հրամանատարութիւնը թողուցի, ըսաւ, Սանթիակօ բաւական ռազմամթերք ունէր, բայց ի թնդանօթներու յատկացուածներէն։ Հավանայի զօրավարներուն որոշմանը համամիտ չեմ։ Պէտք էր օգնութիւն ղրկել Սանթիակօ։»

Մարէշալ Պլանքօ պատերազմին սկզբնաւորութեան պատմութիւնը ըրաւ և ըսաւ թէ բնաւ անձնատուութիւն չէր խրատած, այլ ընդդիմութիւն. թէ կառավարութիւնը առանց պայմանի ընդունած էր Ամերիկացիներուն առաջարկութիւնները. թէ երբ Թորալ զօրավարին հեռագրեց որ իր առաջարկութիւնները անընդունելի են, արդէն անոնք ընդունուած էին և թէ Սանթիակօ բաւական թուով զինուոր ունէր։ Թորալ զօրավարին փաստաբանը յայտարարեց թէ Սանթիակօ՝ զինուորական օրէնքին համաձայն պատերազմական վայր մը չէր, որով խնդիրը կը փոխուի զինուորական պատժական օրէնքին տեսակէտով և Թորալ զօրավարն ալ պատասխանատու չի կրնար ըլլալ։ Փաստաբանը յարեց թէ զօրավարը կառավարիչ չէր և փոխանորդի պաշտօն վարելու իշխանութիւնն ալ չունէր և թէ ընդհանուր զօրավարի մը հրամանին տակ կը գտնուէր, որով անկախ չէր. հետեւաբար ո և է պատասխանատուութիւն չի ծանրանար Թորալ զօրավարին վրայ։ Փաստաբանը վեր հանեց նաև սա պարագան թէ պատերազմական նախարարը որ զանազան առիթներու մէջ հրամաններ տուած էր Թորալ զօրավարին, անձնատուութեան առջի օրը կատարեալ ազատութիւն տուած էր անձնատուր ըլլալու համար։ Թորալ զօրավարին փաստաբանը հաստատեց թէ կառավարիչին գտդատած միջոցին, բան մը չէր ըրած՝ անձնատուութեան դիմադրելու մասին նախապէս ըրած յայտնութիւններուն վրայ։ Փաստաբանը եզրակացնելով որ իր փոխանորդեալը իրաւասութենէն դուրս ելած չէր, կարդաց ամերիկեան սպաներու կողմէ ստորագրուած տեղեկագիրները, որոնք կը գնահատեն Լինարէս ու Թորալ զօրավարներու ազնուութիւնն ու քաջութիւնը, ինչպէս նաև այն բոլոր սպաներուն որոնք մասնակցեցան Սանթիակոյի պատերազմին։ Ամերիկեան սպաները կը յարեն թէ այդ պատերազմին մէջ ամերիկեան բանակը թէ՝ զինուորի և թէ զէնքի կողմէ շատ վեր էր սպանիացիներէն, որոնց օգնութիւն չէր ղրկուեր։ Վերջապէս փաստաբանը պահանջեց որ Թորալ զօրավարը անպարտ արձակուի։ Դատը կը շարունակուի։

ՓԻԼԻՓՊԻՆԵԱՆՆԵՐԸ.—Մանիլայէն Մատրիտ ուղղուած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սպանիացի գերիները ազատելու մասին դիմումներ ընելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը կը յուսայ որ անոնք շուտով արձակուին։

ՊԱՐՍԷԼՈՆԱՅԻ զինուորական հրամանատարը տեղւոյն սպաները հրաւիրելով հրահանգներ տուեր է՝ այն դէպքերուն համար որոնք յաճախ կը պատահին Սպանիոյ այդ քաղաքին մէջ։ Այդ դէպքերը թէեւ մեծ մասամբ կարեւորութենէ զուրկ են, սակայն ժողովուրդին անդորրութիւնը կը վրդովեն։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Եոհաննէսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանը նկատողութեան առեր է Գրիւկէր նախագահին ծրագիրը, որով, ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք, կ'առաջարկէ ընտրող և ընտրելի ըլլալու իրաւունք տալ նաեւ կաթոլիկներուն և հրեաներուն։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ պատերազմական նախորդ նախարար Պ. Ալճէր երկար նամակով մը պատասխաներ է իրեն դէմ եղած լրագրական քննադատութիւններուն։ Պ. Ալճէր յայտարարեր է թէ քաղաքականութիւնը երբեք ազդեցութիւն չէ ունեցած զինուորականներու աստիճանի բարձրացման գործին վրայ և թէ ինք անարդարանալի ծախքեր բնաւ չէ ըրած։

ՀԱՅԻԹԻի հանրապետութեան նորընտիր նախագահ Պ. Ֆիկուէրէօ անցեալ շաբթու օրինական երդումը ընելով պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ՇՈՒԷՏ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Շուէտական նաւատորմիղ մը, զոր կը կազմեն երեք զրահաւոր, երկու յածանաւ-թորփիլանաւ, երկու թնդանօթանաւ և ութ թորփիլանաւ, տասնըհինգ օրէն Քիլի նաւահանգիստը պիտի այցելէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ.— Ինչպէս ծանուցինք, անցեալ շաբթու տեղի ունեցաւ Թիֆլիսէն Կարս շինուած երկաթուղիին բացումը. Թիֆլիսէն առաջին կառախումբը մեկնեցաւ յուլիս 14/26ին և հետեւեալ օրը Կարս հասաւ, տասնըչորս թունելէ և վեց կամուրջէ անցնելէ ետքը։ Կարսի մէջ Օտոնեզով զօրավարը սեղան մը տուաւ երկաթուղիին գիծը շինողներուն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Կարոլ Թագաւորը, որ գէմքի ջղացաւութենէ կը տառապի, բաւական ապաքիներ է և քիչ ատենէն բոլորովին պիտի բժշկուի։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ՄԷՋ ՈՒՐԱԿԱՆ ՄԸ.— Լոնտոնէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի օրը Մարթինիքի Ֆարավէլ թերակղզիին մէջ ուրական մը մեծամեծ վնասներ հասուցեր է։ Քանի մը քաղաքներ ու գիւղեր աւերին մաս ունին։ Մարդու բազմաթիւ կորուստներ ալ պատահած են, կ'ըսուի։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Վիէննայի օսմ. դեսպանատան պատուակալ երրորդ քարտուղար անուանուեցաւ Հռոմի օսմ. դեսպանատան պատուակալ կցորդ Ալի Բլղա պէյ։

—Անկանխուա Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. ռազմ. թիկնապահ և Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին դէր-նախագահ Էտհէմ փաշայի, Ա. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. նուագածուներու խումբին առաջին բժիշկ Արիֆ փաշայի. Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Խանեայի կուսակալի օգնական Խրիսթիտի էֆ.ի։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ-ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ դեսպան Պարոն Ֆոն Գալիչէ որ հինգշաբթի օրը Վիէննա պիտի ուղեւորի արձակուրդով, ուրբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած միջոցին իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և միանգամայն Ն. Վեհափառութեան ներկայացուց դեսպանատան խորհրդական Պարոն Ֆոն Գրաունը որ իր բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Ուրբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին կողմէ Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվի շնորհուած ունկընդրութեան միջոցին, արարողապետ Մինիր փաշա թարգմանի պաշտօն վարեց։ Ներկայ էր նաև Պ. Մաքսով որ առժամաբար առաջին թարգմանի պաշտօն կը վարէ։

ՊԱՏՈՒՈՅ ԼԵԳԷՈՆ.— Կայս. Իրատէ մը արտօնեց կայս. պալատան առաջին քարտուղար Թահսին պէյը՝ գործածել Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ նուիրուած Պատուոյ Լէգէոնի Բ. աստիճանը։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ Դեսպանախորհուրդին օսմ. պատուիրակ Թիւրխան փաշա, Աբտուլլահ փաշա և քարտուղարները շաբաթ օրը Արեւելեան Ճեմելնթացով մայրաքաղաք ժամանեցին և ուղղակի կայս. պալատ գացին։ Կայս. թիկնապահ մը, պալատական պաշտօնատարներ և Բ. Դրան առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆ. Սիրքէճիի կայարանը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին պատուիրակութեան, որուն անդամներէն Նուրի պէյ, արտաքին թղթակցութեանց քարտուղարը, Փօրլսպատ գացած և Մէհմէտ փաշա ալ քանի մը օր առաջ մայրաքաղաք հասած է։

ՋԷԹԻՆԷԼԷՆ առջի օրը մայրաքաղաք ժամանեցին կայս. անձնական սպայակոյտին միւշիր Շաքիր փաշա և դնդապետ Թէվֆիք պէյ, որոնք Վեհ. Սուլթանին կողմէ ղրկուած էին ներկայ գտնուելու համար Սեւ Լերան Տանիլօ իշխանին հարսնիքին։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Մէհմէտ պէյ, որ քննական պտոյտի համար ժամանակէ մը ի վեր Մուշ կը գտնուէր, հոն հարկ եղածը ի գործ դնելէ ետքը Կինձ գացեր է։

— Պիթլիսի քաղաքային բարձրագոյն նախակրթարանին մէջ ուսուցիչներու յատուկ դասարան մը բացուած է, ուր նոր դրութեամբ ուսուցչութիւն ընելու եղանակը կ'աւանդուի։ Մինչեւ հիմա քանի մը հոգիներ քննութիւն տալով ուսուցչի վկայական ստացած են։ Մուշի, Կինձի և Սղերդի նահանգներուն մէջ ալ այդ կարգի դասարաններ բացուած են։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Ուրբաթ օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ ժանտախտի դէպք ու մահ չը պատահեցաւ։ Պարսկաստանի Պուշիր քաղաքին մէջ ալ շաբաթէ մը ի վեր ժանտախտի դէպք ու մահ չէ պատահած։

— Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ ժանտախտին պատճառաւ գիւղերը փախչողները, հիւանդութիւնը թեթեւցած ըլլալուն համար սկսած են Աղեքսանդրիա վերադառնալ, որով վաճառականութիւնը վերկենդանացում մը ստացած է։

— Աղեքսանդրիոյ թաղապետութիւնը ծանուցեր է թէ ժանտախտէ վարակեալներու նկատմամբ տեղեկութիւն տուողին՝ իւրաքանչիւր հիւանդի համար ութ Փր. պարգեւ պիտի տրուի։ Տանտէրը պէտք է շէնքերուն ներքին մասերը ապանեխեն. Պատուհաններէն կամ պատշգամներէն վար անկողնի ծածկոց և կամ կարպետ թօթուելը արգիլուած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը տեղեկանալով որ Թախիտռօմօս շաբաթ օրը առանց արտօնութեան պատկեր պիտի հրատարակէ, արգիլեց։

ՑՈՐԵՆԻՆ ՈՒ ԱԼԻՒՐԻՆ ԳԻՆԸ.— Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ ցորենի գինը 20-30 փարա իջած է իւրաքանչիւր սարկին և ալիւրին ալ 60 փարայէն երեք ղրուշ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Հիւպատոսական պայմանադրութեան խնդիրը քննելու համար կայս. Իրատէով կարգուած յանձնաժողովը կը կազմեն դատական, ներքին և արտաքին գործոց նախարարները։ Այս յանձնաժողովը իր աշխատութիւնները աւարտելուն պէս, երկու կողմի պատուիրակները վերստին ձեռք պիտի առնեն բանակցութիւնները։

— Խառն յանձնաժողովին օսմ. պատուիրակները քննութեան ենթարկած են տուրքերու կանոնագիրները և օսմ. երկիրներու մէջ վաճառականութիւն ընող հելլէնացիներու վերաբերեալ օրէնքները։

Պ. ՇԸՎԱԼԻԷԻ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ.— Մոնիթէօռ կ'իմանայ թէ Պ. Շըվալիէն լեռը տանող աւազակներէն Վասիլի Բըրիսթորիօթի ձերբակալուեր է Թիքվէշի մէջ։ Վրայէն հազար հինգ հարիւր ոսկի գտնուեր է։ Տեղական կառավարութիւնը մինչեւ հիմա ձեռք անցուցած է աւազակներուն վճարուած գումարին կէսը։

— Սելանիկի Ասր լրագիրը կ'ըսէ թէ Պ. Շըվալիէն լեռը տանող տասը աւազակներէն վեցը մինչեւ հիմա ձեռք առնուած են և միւսներն ալ ձերբակալելու համար խուզարկութիւնները կը շարունակուին։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ մէջ յուլիս 15ին քաղաքին հիւսիսային կողմը գտնուած գետակ մը յորդելով մեծ ողողում մը ունեցեր և շէնքերուն ու արտերուն մեծ վնասներ հասուցեր է, սակայն բարեբաղդաբար շատ չէ տեւեր։ Կեդրոնական զինուորական հիւանդանոցը ու թնդանօթաձիգ զինուորներու զօրանոցը չէ վնասուեր։

ՄԱՔՍԱՏԱՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Սերվէթ կ'իմանայ թէ Պոլսոյ կողմի քարափներուն շինութիւնը աւարտելուն պէս մաքսատան մթերանոցները վար պիտի առնուին։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին նոր [illegible] մուտքի քննութիւնները սկսած են և պիտի տեւեն մինչեւ օգոստոս 9ի երկուշաբթի օրը։ Քննութիւնները պիտի կատարուին շաբաթ, երկուշաբթի ու հինգշաբթի ժամ 3էն 6։ Դիմողները 18 տարեկանէն վար պէտք չէ ըլլան. բարի վարքի վկայական, օսմանիկ թէզքէրէսի, պատուաստի վկայական ու իրենց կենսագրութիւնը ներկայացնեն։ Բարձրագոյն և երկրորդական վարժարանէ մը վկայեալ պէտք է ըլլան և կամ օսմ. գրականութեան, արաբերէնի, թուաբանութեան, աշխարհագրութեան և ընդհանուր ու օսմ. պատմութեան քննութիւն տան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Եպարքոսական պաշտօնագիր մը ծանոյց Խարիճիյէի մէջ կազմել այն յանձնաժողովին որ առեւտրական դաշնագիրները քննելու պաշտօն ունի, ըստ առաջնոյն շարունակել պաշտօնը, որովհետեւ յանձնաժողովին գումարումը, անդամներուն ղրկման պատճառով ժամանակէ մը ի վեր յետաձգուած է։ Յանձնաժողովը կը կազմեն Հաշուակալութեան ատեանին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշա, Վեհ. Սուլթանին առաջին թարգմանիչ Ալէքսանտր փաշա Գարաթէօտորի և անտառներու և հանքերու նախարար Սէլիմ փաշա Մէլհամէ։ Յանձնաժողովը նաեւ խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ այն առեւտրական դաշնագիրներուն նկատմամբ որոնց պայմանաժամը աւարտած է և պիտի վերանորոգուին։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ.— Անցեալները ծանուցուեցաւ թէ դատական և կրօնական գործոց պաշտօնարանին մէջ դիւան մը կազմուած է ոչ-իսլամ օսմ. հպատակներու ամուսնական ու կտակային գործերուն համար։ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին պաշտօնաթերթը՝ Էկլիսիաստիքի Ալիթիա կը հերքէ այդ լուրը ըսելով. — «Պաշտօնապէս կը հերքենք այդ լուրը, որովհետեւ ոչ միայն Պատրիարքարանը այդ տեսակ պաշտօնական գիրք մը չէ ստացած, այլ աւելի դատ, ստոյգ տեղեկութիւններու նայելով, կայս. կառավարութիւնը այդ տեսակ մտադրութիւն մը բնաւ չէ ունեցած։»

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ.— Եւրոպական հրապարակներու մէջ թղթակների գինը բարձրացած է։

ԻԶՄԻՐԻ ռուսական հիւպատոսարանին երկրորդ թարգման կարգուած է Պլուկաս էֆ. Նասրեան։ Առաջին թարգման կարգուած է Պ. Տիամանթօբուլօ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ.— Անցեալ չորեքշաբթի Իզմիր ժամաներ են 450 իսլամ գաղթականներ, որոնք առաջուընէ հոն հասած 400 գաղթականներու հետ Սալրիա պիտի ղրկուին։ Աճօքէի երեւելիներէն մէկը 1500 արտավար գետին մը նըւիրեր է՝ գաղթականներուն կողմէ մշակուելու համար։

—Վանայ նահանգին մէջ կառավարութեան պաշտօնեաներէն յանձնաժողով մը կազմուած է դուրսէն նոյն նահանգը գաղթող իսլամ ժողովուրդը բնակեցնելու և անոնց պէտքերը հոգալու համար։

—Ատանայի նահանգին մէջ ալ, ուր երեք հազար իսլամ գաղթականներ բնակութիւն պիտի հաստատեն, նոյն նպատակով յանձնաժողով մը կազմուած է։ Մինչեւ հիմա նոյն նահանգը ժամանած 2700 գաղթականներ՝ Ատանայի կեդրոնին, Թարսուսի ու Մէրսինի մէջ բնակութիւն հաստատեր են։

ԵԱՆԵԱՅԻ կուսակալութիւնը հրաման ստացեր է հեռացնել Էրկէրի նախորդ մետրապոլիտ Տ. Գրիգորիոսը որ Ֆէնէրի Պատրիարքարանին կողմէ պաշտօնանկ եղած է։

ԳԱՅՄԱԳԱՄՆԵՐԸ.— Պետական Խորհուրդին որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, ասկէ վերջը գայմագամութեան պաշտօնի պիտի կրնան կոչուիլ անոնք որ թէեւ Միւլքիէ վարժարանէն ելած չեն և կամ ընտրելութեան վկայական չունին, սակայն տասը տարի գայմագամութիւն ըրած են բարւոք կերպով։ Իսկ նոր ընդունուելիք գայմագամներուն համար ալ Միւլքիէ վարժարանի և կամ ընտրութեան վկայական պիտի պահանջուի։

ՈՐԲԱՆՈՑ.—Կ. Պոլսոյ մէջ բացուելիք իսլամ տղոց որբանոցը պիտի հաստատուի Սկիւտարի կամ Ջամլըճայի կողմերը։

ՍԸՐ Ա. ՊԱՐԹԼԷԹ իր ստացած մենաշնորհներուն համար յանձն առեր է Համազգային Անկելանոցին տարեկան 200 ոսկի վճարել, զինուորական հաստատութեան նպաստ ստուելին 400, գոմիսէրի ամսաթոշակի համար հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան 120 և ելեկտրական թելերու քննութեան ծախքին համար հեռագրական ու թղթատարական վերատեսչութեան՝ 120։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ հանգստեան թոշակի սնտուկին վարչութիւնը այսօրուընէ սկսեալ պիտի վճարէ մայիսի ամսաթոշակները։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—Կայս. Թանգարանի տեսչութիւնը նկատելով որ Պարսկաստանի մէջ կարգ մը հնութիւններ գտնուած են, զորս կայս. Թանգարանը չունի, և նկատելով որ Պաղտատի նահանգին մէջ գտնուած ասորական հնութիւնները զոյգ ըլլալով, կարելի է փոխանակութիւն մը ընել և Պարսկաստանի մէջ գտնուած հնութիւններէն մաս մը ձեռք անցընել, ձեռնհաս իշխանութենէն արտօնութիւն խնդրեր է։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ նախարարութիւնը խնդրեց Բ. Դուռնէն մաքսէ զերծ պահել այն բիւլվէրիզադէօռները զորս Հանրային Պարտքի վարչութիւնը Եւրոպայէն բերել կու տայ՝ այգիներու մէջ միլտիու կոչուած հիւանդութիւնը դարմանելու համար։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատելով որ ելեկտրաշարժ գործիքներու համար նորէն մենաշնորհ խնդրողներ կան, որոշեց Բ. Դուռնէն հրահանգ խնդրել թէ խնդրարկուներէն ի՞նչ տեսակ յանձնառութիւններ պահանջելու է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ որ Բեդերսպուրկ կը գտնուի, առջի օրը տեղւոյն օսմ. դեսպանատունը այցելելով այցետոմսը թողուցեր է։

ԵԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺ ԹՐԱՄՈՒԷՅ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանի անդամներէն Իսմայիլ Հագգը պէյ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն մենաշնորհ խնդրեց Պրուսայի ու Դամասկոսի քաղաքներուն մէջ ելեկտրաշարժ թրամուէյ բանեցնելու համար։

ՄԵՐԺՈՒՄ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը մերժեց Հաճի Տավուտ Զարքուն շոգենաւային Ընկերութեան խնդրագիրը՝ իր շոգենաւերուն յատուկ ածուխները մաքսատուրքէ զերծ պահելու համար։

ՔԱՐԻՒՂԻ ՄԹԵՐԱՆՈՑ.— Վաճառական Նէմիքաթնները արտօնութիւն խնդրեցին Տրապիզոնի, Մէրսինի և ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ ալ քարիւղի մթերանոցներ հաստատելու համար, ինչպէս կայ Կ. Պոլսոյ մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Պերլինի լրագիրները կը ծանուցանեն թէ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպան Պարոն Մարշալ Ֆոն Պիպէրշթայն օգոստոս 7/19էն մայրաքաղաք պիտի դառնայ։

ՆԵՐՈՒՄ.—Եւզզապէը օղլու Մէհմէտ Ալի որ մարդասպանութեան համար տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր և եօթը տարիէ ի վեր Բայասի (Ատանա) բանտը կը գտնուէր, անբուժելի հիւանդութեամբ մը տառապելուն համար ներման արժանացաւ։

ՍԵՐՊ կառավարութիւնը շնորհակալութիւն յայտներ է Բ. Դրան՝ Մաքսային պայմանագրութեան մը կնքուելուն համար։

ԹԻՖՕ.— Ջամլըճայի ու Պուլկուրլուի կողմերը այս օրերս թիֆոյի դէպքեր պատահած ըլլալով ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշեց ջուրի ճամբաները ու աղբիւրները մաքրել և առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնել։

ԱՅՆԹԱՊԻ մէջ ժողովուրդին փափաքանօք առեւտրական ու արհեստներու սենեակ մը հաստատուելով յունիսին ի վեր գործի ձեռնարկած է։

ԽԱՐԲԵՐԴԻ նահանգին կեդրոնին տասանորդի տուրքին մեծ մասը վարձակալութեան տրուած և մինչեւ հիմա հինգ հարիւր հազար ղրուշի մօտ յաւելում մը ձեռք բերուած է։

ՖՕՆՕԿՐԱՖՆԵՐԸ.—Օտար երկիրներէն Կ. Պոլիս բերուած ֆօնօկրաֆի պարապ խողովակներէն հարիւրին ութ մաքս կ'առնուի։ Այժմ որոշուեր է որ այդ խողովակներուն վրայ արեւելեան եղանակներ արձանագրուելով երբ գաւառները ղրկուին, նորէն հարիւրին չորս մաքս առնուի։

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸ.—Իգտամ կ'իմանայ թէ Ռումէլիի երկաթուղիներու վերջին վիճակահանութեան մեծ պարգեւը՝ 600,000 Փր. շահեր է Պոլիս, Մահմուտ փաշա, Եարըմ խան հաստատուած Խաչիկ էֆ. որ Գասթէմունի բնակող իր ընկերոջը հետ, միեւնոյն ատեն իր ազգականը, այդ դրամին հատուցումը պահանջեր և միանգամայն յայտարարեր է թէ հարիւրին կէսը Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան թողած է։

ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏ ՀԱՐԹԻՆԿԹԸՆ, որ Հապէշստանի անգլիական ներկայացուցիչն է, Աղեքսանդրիա գացեր է՝ Սուտանի եւ Հապէշստանի սահմանագլխի խնդիրը կարգադրելու համար։ Հարիւրապետը յետոյ Անգլիա պիտի երթայ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ.— Առջի գիշեր Պէյլէրպէյի մօտ Սթավրոզի մէջ ոստիկանութեան երկու պաշտօնեայ՝ Մէհմէտ Ալի էֆ. ու Իպրահիմ էֆ. ուզեցին ձերբակալել ծխախոտի երկու մաքսանենգ, որոնք զէնք պարպեցին ոստիկաններուն վրայ և վիրաւորեցին զանոնք։ Մէհմէտ Ալի էֆ. քիչ ետքը մեռաւ առած վէրքէն։

ՍԻԿԱՐԷԹԻ պատրաստութեան համար մաքսատունները բերուած գործիքները Ռէժիին կողմէ ղրկուած պաշտօնեայի մը ներկայութեանը քննուելէ ետքը տիրոջը պիտի յանձնուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ ամէն կողմ թէ Ատլիէի դատարաններու վերաբերեալ աղերսագիրները պէտք է ուղղակի դատարաններուն տալ և ոչ թէ քաղաքային պաշտօնեաներուն, որովհետեւ դատարանները, օրէնքին տրամադրութեանը համաձայն, պէտք է անկախ ըլլան։

ՍԿԻՒՊԻ մէջ անցեալները տեղացած անձրեւներէն հեղեղներ գոյանալով մարդեր ու անասուններ խեղդուեր և մեծ քանակութեամբ հունձքեր բնաջինջ եղեր են։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ Բլումեր գաւառակէն Խալիլ աղա հնազանդութիւն յայտնած ու ներում խնդրած ըլլալով, ձեռնհաս իշխանութիւնը գրեր է նոյն կուսակալութեան՝ ընդունիլ եղած դիմումը։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ մէջ սկսուած է շինուիլ նմանը այն թնդանօթին զոր Գերմանիոյ Կայսրը նուիրած է։

ԿԱՂՆԻՆ ԲԵՐՔԸ.— Անցեալները Տըրապիզոնի մէջ ու շրջակայքը տիրող փոթորիկներուն հետեւանքով կաղինի բերքը վնասուեր է։ Կաղինը տարին 3-400 հարիւր հազար ոսկի կ'արտադրէ, մինչդեռ այս տարի նոյն պատճառով հազիւ 100-150,000 ոսկի պիտի գոյանայ։

ՓԷՍԻ ԽՆԴԻՐԸ.—Սեռվէթ կ'իմանայ թէ Կ. Պոլսոյ վաճառականներէն չորս հոգի միջերնին համաձայներ են փէսի գինը հարիւրին 35-40 բարձրացնելու համար։ Ասոնք 3-4 միլիոն փիոյրին փէս յանձնարարեր են Աւստրիոյ գործարաններուն։

—Սպարթալեան Ստեփան էֆ. Իզմիրի մէջ փէսի գործարան մը պիտի հաստատէ։

ՆՊԱՍՏ.—Սպարթալեան Ստեփան էֆ. յիսուն ոսկի նուիրեր է Իզմիրի պանդուխտներու հիւանդանոցին և հարիւր ձեռք հագուստ՝ Իզմիր հասնող իսլամ գաղթականներուն։

ԱՐՏԱՇ ԹԱՇՃԵԱՆԻ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Ամբաստանիչ ատեանը, կ'ըսէ Իգտամ, իբրեւ ոճրագործ ամբաստաներ է կոշկակար Գէորգը, եղբայրը՝ Գեղամ և պահապան Հասան, Եուսուֆ, Խըտըր Հիւսէյին և Հասան։ Ինչպէս կը յիշուի, Արտաշ Թաշճեանի մարմինը անցեալ մայիսին Պոլսոյ կողմը պարապ գետնի մը մէջ գըտնուած էր։ Ամբաստանիչ ատեանը սա հիման վրայ իր որոշումը տուած է թէ Արտաշ Թաշճեան իր արհեստակիցներուն մէջ պատուաւոր դիրք մը շահած և բնականաբար գործն ալ յաջող ըլլալով, Գէորգ ու Գեղամ վնասուեր են անոր այդ կացութենէն. ուստի անոնց կարգադրութեամբ գիշերապահ Հասան ու ընկերները Արտաշ Թաշճեանը իր վաճառատանը մէջ խեղդամահ ընելով դրամները յափշտակեր են։ Եղեռնադատ ատեանը մօտերս պիտի դատէ այդ ամբաստանեալները։

ԴԱԼԱԹԻՈՅ Եազըճը փողոցին մէջ, ուրբաթ գիշեր, հելլենացի ու իտալացի երկու կիներ կռիւի բռնուեցան։ Տիմիթրի անուն մարդ մը միջամտել փորձեց, բայց խեղճին մատը խածին։ Նոյն միջոցին Միչէլ անուն մարդ մըն ալ Տիմիթրին դաշոյնով վիրաւորեց։

ՉՈՐՍ ԱՂՋԻԿ ԽԵՂԴՈՒԱԾ.—Ռուսճուքէն կը գրեն յուլիս 16/28 թուականով.

Առջի օրը, առաւօտուն, վաճառական Պ. Եանքօ Տրաֆանովի չորս աղջիկները՝ մեծը 22 տարեկան ու պզտիկը՝ 14, իրենց ազգական երկու աղջիկներու, երիտասարդի մը և սպասուհիի մը հետ Դանուբի մէկ կղզեակը գացած էին մակոյկով։ Կէս օրէն ետքը օրիորդները գետը մտան լողանալու համար։ Քիչ ետքը ջուրէն ելան՝ բաց ի Մարիայէ, 22 տարեկան, որ ծառի մը ճիւղը բռնած էր եւ ջուրին վրայ կ'օրօրուէր. սակայն յանկարծ ճիւղը ձեռքէն սահեցաւ և աղջիկը հոսանքէն բռնուելով տարուեցաւ յորձանքի մը մէջ, ուր անյայտ եղաւ։ Քոյրը՝ Եվանկելիա, անմիջապէս գետը նետուեցաւ Մարիայի օգնելու համար, բայց սա ալ յորձանքին մէջ անյայտ եղաւ։ Միւս քոյրը Տուքա և ազգական աղջիկներէն մէկը՝ Նէվրմա փութացին օգնելու երկու ալեկոծեալներուն, բայց անոնք ալ նոյն վիճակին ենթարկուեցան։ Փոքր աղջիկը Վէչէլինա՝ 14 տարեկան՝ գետը նետուեցաւ քոյրերը ազատելու և այն ալ խեղդուելու մօտ էր, երբ ազգական երիտասարդը, որ հեռուն կը գտնուէր, ժամանակին հասնելով ազատեց զայն։ Խեղդուած չորս աղջիկներուն դիակները տակաւին գտնուած չեն։

VIN & SIROP DE DUSART

Տղաբերքի վրայ եղող մէկէ աւելի կիներ կը հարցնեն իրենք իրենց թէ, իրենց տղան թարմ, կարմրուկ և կամ առողջ կազմուածքով պիտի ըլլա՞յ. վասն զի շատ անգամ պզտիկ էակը շատ շուտ կը զարգանայ իր արգանդին մէջ, ի վնաս իր առողջութեան. յետոյ կան նաև նուաղումներ, շնչահատութիւն, յոգնութիւն ամենափոքր ճիգէ մը և կամ քանի մը քայլերէ։ Ֆօսֆաթը որ կեանքի թելը կը շինէ, ոսկորներէն միսերէն և այսպէս անզգալաբար մօրմէն տղոց կ'անցնի։ Այս ակամայ տկարացումը կը դարմանուի ամէն օր մէյմէկ դգալ Տիւզառի Լաքթօֆօսֆաթէն առնելով. անոր ազդեցութիւնը կրկին է, մօրը համար որուն ոյժ և կորով կու տայ, և տղուն համար, որուն կազմաւորութիւնը կը կատարուի աստիճանաբար և անընդհատ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ ՄԸ

Ք. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐԸ

Գիրքերու և լրագիրներու մէջ կարդացեր և տեսեր էինք պատկերներով Ք. ճառագայթներուն արդիւնքները։ Շաբաթ իրիկուն առիթ ունեցանք, շնորհիւ Տօքթ. Զիլինկիրեանի, աչքով ալ տեսնել մօտէն Ք. ճառագայթներուն հրաշքները։ Տօքթորը հրաւիրած էր քանի մը բարեկամներ և մամուլի ներկայացուցիչներ, որոնք փութացեր էին ներկայ գտնուիլ Ռէօնթկէնի գիւտին հետաքրքրաշարժ փորձերուն։

Մութ սենեակին մէջ, Ք. ճառագայթներուն զօդող լոյսը նեղացուցիչ բան մը ունի աչքերուն համար։ Սակայն երբ հրաշալի տախտակը (écran) ձեռք կ'առնէ Տօքթորը, այդ նեղութիւնը կը մոռնայ մարդ և հետաքրքրութեամբ կը հետեւի փորձերուն։ Խորհրդաւոր ճառագայթները կու գան կը թափանցեն այդ տախտակը որ քիմիական բաղադրութեամբ մը ծեփուած է. տախտակը լոյսով կ'ողողուի։ Տօքթորը նախ ցոյց կու տայ մեզ իր ձեռքը որուն ոսկորները կը տեսնենք որոշակի, յետոյ դրամապանակ մը, որուն մէջի դրամը կը գծուի տախտակին վրայ թողուած ստուերին շնորհիւ։ Քիչ ետքը հաւ մըն է, որուն բարակ ոսկորները և արդէն կազմուած հաւկիթը կ'երեւան։ Յետոյ ուրիշ առարկաներ ալ, զորս Տօքթ.ը արագօրէն ցոյց կու տար բացատրութիւններ տալով։ Ամենէն հետաքրքրականը փորձն է հիւանդի մը զննութիւնը։ Երիտասարդ մըն է, որ կու գայ կը կենայ տախտակին ետին։ Ու կը տեսնենք ողնաշարը, կողին ոսկորները յստակ կերպով. սիրտը թոքերուն վարի մասին վրայ թանձր ստուերով մը կ'երեւայ։ Տօքթորը բժշկական բացատրութիւններ կու տայ և կը յայտնէ թէ հիւանդին թոքերը շատ առողջ չեն։ Թոքերը ճերմակ կը տեսնէինք մենք և ասկէ ուրիշ բան չէինք հասկնար, իբր պարզ profaneներ։

Տօքթորը կը բացատրէ մեզ այն օժանդակութիւնը զոր կ'ընծայէ Ռէօնթկէնի գիւտը կարգ մը հիւանդութեանց մէջ։ Ատոնց գլխաւորներն են ոսկորներու հիւանդութիւնները։ Նոյնպէս շատ դիւրաւ կարելի է ճշդել թէ գնդակ մը ուր գացած պահուած է, վիրաբուժական գործողութիւն կատարելէ առաջ։ Ներքին հիւանդութեանց մասին Ք. ճառագայթները տակաւին շատ բացորոշ օգտակարութիւն մը չունին։

Մութ սենեակէն ելլելէ ետքը, մտանք ուրիշ սենեակ մը, ուր Տօքթորը Radiographieի փորձեր ըրաւ։ Պատին վրայ ճերմակ լաթ մը դրուած էր և գործիքով մը Տօքթորը ներկայացուց մեզ կարգ մը լուսանկարներ, Ռէօնթկէնի գիւտին շնորհիւ ձեռք բերուած։ Մասնաւորապէս մեր ուշադրութիւնը գրաւեց պօա մը, որ իր կերած գորտը կը մարսէր, կեղծ և ճշմարիտ ադամանդները, որոնց առաջինները սեւ ստուերներ թողած էին, մինչ վերջինները ճերմակ կ'երեւային, ևլն, ևլն։ Մոգական լապտերի այս փորձերը երբեք արժանի եղած չեն մոգական բառին, որքան այս պարագային մէջ։

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. Հանրային պարտքին Թողուած հասոյթներու Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի աշակերտներուն թէ այդ հաստատութեան վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ 1899 սեպտեմբեր 10/22ի շաբաթ օրը, և թէ դասախօսութիւնները պիտի սկսին նոյն օրն իսկ։ Հետեւաբար կը հրաւիրէ առաջին և երկրորդ կարգերու աշակերտները որ յիշեալ թուականին ներկայ գտնուին Պրուսայի Շերամ[illegible] վարժարանը։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

20 յուլիս, 1 օգոստ. 1899

3—16

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ օրը իր բնակարանին մէջ Իզմիրեանց գրական ֆոնտին Յանձնաժողովին նախագահելէ յետոյ, Պատրիարքարան գնաց, ուր մէկ քանի ժամ ընթացիկ գործերը կարգադրեց և անկէ Սկիւտար առաջնորդուեցաւ՝ Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ քարոզիչ Դանիէլեան Տ. Ներսէս վարդապետի, Մայր Եկեղեցւոյ մաղթանքասաց Տ. Եղիա վարդապետի, Փէհլիվանեան Տ. Խորէն Ա. քահանայի և Թաղ. Խորհուրդի դիւանին կողմէ։

Ն. Սրբազնութիւնը նախագահեց իրիկուան ժամերգութեան և գիշերը հիւրընկալուեցաւ Սուրէնեան եղբարց բնակարանը։

Երէկ առաւօտ, Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ տօնախմբութեանը առթիւ, Ն. Սրբազնութիւնը հանդիսաւոր պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ, որուն մէջ բացատրեց թէ ինչպէ՛ս Պետրոս առաքեալ Թափօրական լերան գագաթը, Քրիստոսի պայծառակերպ այլակերպութեանը միջոցին, երբ երկնային ճառագայթներու մէջ լուսաւորուած էր՝ գոչեց «Բարւոք է մեզ աստ լինիլ»։ և սակայն Պետրոս մեղադրուեցաւ, այդ երանաւէտ տեսիլքէն հեռանալ չուզելուն համար. Քրիստոնեաներն ալ մեղադրելի կ'ըլլան, ըսաւ Ն. Սրբազնութիւնը, երբ Քրիստոսի իրենց պարգեւած ձրիութեանց և հաճոյից մէջ միայն հաստատուն մնան իրենց հաւատքին վրայ, ինչ որ մեղաւորներն ու փարիսեցիներն ալ կ'ընեն. Ճշմարիտ քրիստոնեան տառապանքի և նեղութեանց մէջ ալ պէտք է փարի իր հաւատքին, եւ Քրիստոսի Աւետարանին քարոզած հաւատոյ սկզբունքը այդ կը պահանջէ, վասն զի Քրիստոս ալ իր ամբողջ կեանքին մէջ թէ՛ այլակերպութենէն առաջ և թէ վերջը միշտ զրկանաց մէջ ապրեցաւ, մարդկային ազգի փրկութեանը համար։ Ն. Սրբազնութիւն խօսքը մասնաւորելով, օրուան տօնին վրայ ըսաւ թէ Վարդավառը իր անունը Քրիստոնէութենէն առած չէ, այլ հեթանոսական աւանդութիւն մըն է, զոր Տարօնոյ դաշտին մէջ կը կատարէին ի պատիւ չաստուածներու, ամբողջ ժողովուրդը հաւաքուելով, իբր աշխարհատօն։ Այս առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը յայտնեց թէ Պետրոս առաքեալ երեք տաղաւար կը յիշատակէ, մի Տեառն, որ է Հաւատքը, մի Մովսէսի, որ է Յոյսը, և մի Եղիայի, որ է Սէրը։

Պատարագին կը սպասաւորէին Տ. Ներսէս և Տ. Բարգէն վարդապետները և Դպրեվանքի սարկաւագները։

Եկեղեցիին աւարտումէն ետքը, Ն. Սրբազնութիւն պահ մը հանգստանալէ վերջը ընդունեց Ս. Խաչ եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Գաբրիէլ Ա. քահանայի և Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն ոմանց այցելութիւնը որոնք եկած էին հրաւիրել Ն. Սրբազնութիւնը նախագահելու համար Ս. Խաչ վարժարանի պարգեւաբաշխութեան հանդէսին։ Ս. Պատրիարք Հայրը յետոյ առաջնորդուեցաւ Սուրէնեանց բնակարանը ուր սեղան տրուեցաւ։ Հոն, Տ. Ներսէս վարդապետ յանուն Ս. Կարապետ Թաղեցւոց շնորհակալութիւն յայտնեց Ս. Պատրիարք Հօր որ յօժարած էր հոգեւորապէս մխիթարել Թաղին ազգայիններն իր այցելութեամբը։

Ս. Պատրիարք Հայրը գովեց Ս. Կարապետ Թաղի ազգայինները մասնաւորապէս և բոլոր Սկիւտարի ժողովուրդը ընդհանրապէս որ իրենց եկեղեցիներուն և վարժարաններուն մեծ հոգ և խնամք կը տանին։

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ գիշեր ալ Սկիւտար մնաց և այսօր այցելութիւն կու տայ Ալէաթճեան Տ. Գրիգորիս Սրբազանի որ արդէն Ր. Հիսարէն փոխադրուած է Սկիւտար Թօփհանէ օղլու Բիւրքճիւեանլեանց բնակարանը։ Ս. Պատրիարքը նոյնպէս պտոյտ մը պիտի կատարէ Չամլըճայի բարձունքը և գիշերը ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ.ի բնակարանը անցընելով, վաղն առաւօտ պիտի իջնէ Պատրիարքարան։

—Երէկ, պարզ հանդէսով մը տեղի ունեցաւ Ս. Խաչ Վարժարանի պարգեւաբաշխութիւնը որուն ներկայ գտնուեցան Տ. Բարգէն և Տ. Ներսէս վարդապետները։ Տեղեկագրի ընթերցումէն ետքը, Տ. Ներսէս վարդապետ Ս. Պատրիարք Հօր օրհնութիւնները տուաւ ներկաներուն. իսկ Տ. Բարգէն վարդապետ բացատրելով դպրոցական հանդէսներուն նշանակութիւնը, մաղթեց որ այդ դպրոցական հանդէսը արտաքին փայլ մը եղած չըլլար, այլ իրական յառաջդիմութեան երաշխաւորութիւնը։

—Շաբաթ իրիկուն Սամսոնէն հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացանք յուլիս 21 թուականով. «Այսօր, չորեքշաբթի, առտուան ժամը մէկին Ֆրանսական Սիրսօն շոգենաւով քաղաքս ժամանեց Ճանիկի Առաջնորդական Նորընտիր տեղապահ Տ. Գնէլ վարդապետ Գալէմքեարեան։ Գաւ. Վարչութեան և Թաղ. Խորհուրդի անդամները՝ իրենց հետ ունենալով երկու քահանաներ՝ ընդ առաջ գացին մինչեւ շոգենաւ, ժողովրդեան բազմութիւնն ալ մինչեւ նաւամատոյցը։ Թափօրը երգեցիկ մանուկներու առաջնորդութեամբ ուղղուեցաւ եկեղեցի ուր Նորեկ տեղապահը աղօթելէ ետքը՝ Ս. Պատրիարք Հօր ողջոյնը հաղորդեց ժողովրդին և իր պաշտօնավարութեան մէջ ժողովականներուն [illegible] ուր բազմութիւնը ձեռքհամբուրելով շնորհաւորելէ ետքը իր հոգեւոր հովիւին գալուստը, մեկնեցաւ. իսկ ժողովականները Տեղապահ Ս. Հօր քաղաքիս նկատմամբ ըրած հարցումներուն ի պատասխան տեղեկութիւններ հաղորդելէ ետքը միայն։»

—Արաբկիրի առաջնորդարանէն մեզ հաղորդուած են քաղաքին Աղքատախնամ ու Որբանոցին հաշուեցոյցերը, 1897 նոյեմբեր 1էն մինչեւ 1899 մայիս 5, զորս պիտի հրատարակենք յաջորդ թիւով մը։ Այդ կրկին հաշուեցոյցերէն կ'երեւայ որ Աղքատախնամին ընդհանուր մուտքը եղած է 33,904 ղրշ. 10 փր. իսկ ելքը՝ 31,071 ղրշ. 20 փր., որով 2822 ղրշ. 20 փր. պատրաստ դրամ կար սնտուկին մէջ ներկայ տարուան մայիս 5ին։ Իսկ Որբանոցին ելեւմուտքի ընդհ. գումարը եղած է 27,079 ղրշ. 20 փր.։

—Նախորդ շաբթուն Իզմիրի մէջ ընտանեկան հանդէսով մը տեղի ունեցեր է մեր գրագէտ աշխատակից Ռուբէն էֆ. Որբերեանի նշանախօսութիւնը՝ Տ. Յովհան Միրզա Վանանդեցիի Թոռնորդի Օր. Մառի Միրզայեանի հետ, Տէտէեանց բնակարանին մէջ։ Այդ ընտանեկան հանդէսին ետքը, Առաջնորդարանի մէջ կատարուեր է պաշտօնական նշանտուութիւնը և Տ. Մելքիսեդեկ Սրբազան օրհներ ու շնորհաւորեր է գրագէտ մը և գրագէտ մը Թոռնորդին միջեւ հաստատուած խնամութիւնը։ Օր. Միրզայեան, ուսեալ եւ շնորհալի, Իզմիրի հայ ընկերութեան պատուաբեր անդամուհիներէն է և իր մօրաքոյրն է Տիկին Ս. Սպարթալեան՝ Կրաֆիքլյար Թարգմանիչ։ Իսկ Որբերեան էֆ.ն ներկայացնելու պէտք չունինք, ուսուցչական ու լրագրական ասպարէզին մէջ ծանօթ ու գնահատուած ըլլալով արդէն իր աշխատութիւններով։

Մեր ջերմագին շնորհաւորութիւնները կ'ուղղենք այս նշանախօսութեան առթիւ Որբերեան էֆ.ին և Միրզայեան ընտանիքին։

—Բանկալթիի Առեւտրական և Լեզուագիտական վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ ուրբաթ օր նախագահութեամբ Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսի և ի ներկայութեան բազմաթիւ ծնողաց և հրաւիրեալներու։ Աշակերտները և աշակերտուհիները պարբերաբար երգեցին օսմ. հայ. և ֆրանս. երգեր։ Ընդհանուր աշակերտներու վիճակացոյցերը և արժանաւորներուն չորս աստիճանի նուէրներ տրուեցան՝ գիրք, արձան, պատկեր ևայլն։ Ալիանս Ֆրանսէզի կողմէն կարեւոր գիրքեր նուիրուեցան և ասոր նախագահին Պառոն տը Վանտօվրի կողմէ մրցանակ մը տրուեցաւ ֆրանսերէն լեզուի մէջ յաջողագոյն աշակերտի մը։

Հաստատութեան Հիմնադիր-Տնօրէնը՝ Յակոբ էֆ. Բաղրատունի իր վարժարանին վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց, շեշտելով թէ մեր արդի ուսանողներուն որքան անհրաժեշտ է լեզուագիտութիւն, վաճառականութիւն և արհեստ։

Տ. Հմայեակ Սրբազան քաջալերեց վարժարանին ուսուցչական մարմինը, ուսանողները և փակեց հանդէսը օրհնութեամբ, բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին կենացը համար։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐԵՎԱՆՈՒՑ ԱՐՄԱՇՈՒ

Դպրեվանուց Խնամակալութիւնը որոշած է առաջիկայ դպրոցական շրջանի համար նոր դասարան մը կազմել։

Աշակերտութեան ընդունուողներուն համար հետեւեալ պայմանները ի նկատ պիտի առնուին.

1. Առ նուազն 18 տարեկան պէտք է ըլլան։
2. Պէտք է ունենան մկրտութեան և պատուաստի վկայականներ։
3. Նախակրթական ուսման և վարուց վկայական այն վարժարանէն, ուր նախապէս աշակերտած են։
4. Իրենց խնդրագրին հետ պէտք է ունենան նաև իրենց ծնողաց հաւանութեան գիրը։
5. Կարեւոր պայման է նաև ունենալ առողջ մարմին։

Մուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ Դպրեվանուց վերատեսչութեան կողմէ, սեպտ. 1 չորեքշաբթի օրէն մինչեւ շաբաթ 4 սեպտ.,

Անոնք որ արդէն իրենց խնդրագիրները մատուցած են Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր, նշանակեալ պայմաններու համաձայն՝ նոյն օրերուն պէտք է ներկայանան ի Պատրիարքարան քննուելու համար։ 1—5 Կնիք

ԱԶԴ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի երեք կարգերու աշակերտները կը հրաւիրուին յառաջիկայ հինգշաբթի (29 յուլիս) ժամ (Ը. Թ.) 5ին, ներկայանալ ընդհ. հսկողին, ստանալու համար իրենց վիճակացոյցները։ Նոյնպէս կը ծանուցուի թէ վարժարանիս մուտի քննութիւնները պիտի կատարուին օգոստոս 23 և 24, Բշ. և Գշ. օրերը՝ հետեւեալ ժամանակացոյցին համեմատ։

Օգոս. 23 Բշ.—Կրօնք, Օսմ. Հայ. Ֆրանս.։

Օգոս. 26 Գշ.—Պատմ. Աշխարհագր. Թուաբ. Երկրաչ.։

26 Յուլիս 99 (Խնամակալութիւն)

Ղալաթիա 410

ՀԱՅ ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյն մէջ՝ երէկ կը սպասուէր հանդիպիլ հոծ բազմութեան մը՝ որուն համար նոյն իսկ շատեր առաջուց կ'ըսէին թէ նեղ պիտի գար եկեղեցին։ Եւ սակայն, սովորական պատարագի բազմութիւն մը միայն տարտղնուած էր եկեղեցիին մէջ՝ ուր պարապ տեղեր չէր որ կը պակսէին։ Հայ-կաթոլիկ հասարակութեան ո՛չ ջոջերը ներկայ էին ո՛չ ալ մեծ մասը անոնց՝ որոնք երեւելեաց ժողովը կը կազմեն։ Ամէն պարագայի մէջ, եկեղեցին զարդարուած էր բաւական հրապուրիչ կերպով։ Խորանը՝ որուն շուրջ բոլորը պատերն ի վար կարմիր կերպասներ կ'իջնէին, լեցուն էր բազմաթիւ կերոններով, վառ ամէնքն ալ և արուեստական առատ ծաղիկներու մէջ կիսովին կորսուած։ Խորանին կիսաշրջանակը աւարտող երկու սիւներուն մէջտեղը՝ կարմիր կերպասին վրայ սպիտակ յատակով նշանակներ՝ վրանին Պ. Պ. Ժ. Ա. վերտառութեամբ։ Կարմիրով ծածկուած էին բոլոր սիւները անխտիր՝ եզերուած ամէնքն ալ ոսկեսար երիզներով. կիներ՝ հովանեակներով կը հովթըփէին վերնատուններուն մէջ՝ որոնցմէ երկուքը միայն ամբողջովին լեցուած էին, խորանին դէմի երկու վերնատունները՝ մայրապետներու յատկացուած։

Ժամը մէկը քառորդ անցած էր, երբ եկեղեցիին զանգակները սկսան հնչել. դուրսը՝ Նորընտիր Պատրիարքը խորանին առջեւ առաջնորդող թափօրը ճամբայ ելած էր եկեղեցիին բակին մէջ գտնուող հիւրանոցէն։ Մինչեւ ան ատեն եկեղեցի մտած և իրենց յատկացուած տեղերը նստած էին արդէն Կաթոլիկ-Ասորիներու Պատրիարքը՝ Տ. Եփրեմ, պապական նուիրակ Տ. Պոնէթթի որ մամերով ու խաչկալով մը առաջնորդուեցաւ, ֆրանսական դեսպանին ներկայացուցիչ Պ. տը Ֆօրժ և յոյն, լատին ու հայ-կաթոլիկ կղերականներ։

Ցանկարծ հրմշտուկ մը և պզտիկ ոգեւորութիւն մը. Թափօրը ներս մտած է եկեղեցիէն։ Մոմակալներ, խաչեր, դպիրներ որ կ'երգեն, և ամբողջ բազմութիւն մը չաթալթագներու։ Տասնըմէկ եպիսկոպոսներ՝ Արփիարեան, Հաճեան, Մարմարեան, Ճամճեան, Թուրքեան, Թիւլեան, Իսրայէլեան, Բչուրեան, Ճրնտօյեան, Խաչատուրեան ու Զէլէպեան՝ ամէնքն ալ այլազան ու ճոխ հագուստներով զգեստաւորուած, գաւազանը ձեռքերնին՝ երգեցողութեամբ կ'առաջնորդեն Նորընտիր Պատրիարքը՝ դողդոջուն ծերունի մը՝ զոր անսայթաք տանելու համար գրեթէ թեւը բռնած էին։ Բաւական բարձրահասակ, բայց տարիքէն կքած եկեղեցական մըն է Էմմանուէլեան Պատրիարքը՝ դեղին զարնող ու քառակուսի շրջանակով մը վերջացող երկար մօրուք մը դուշին ծայրը, աչքերուն փայլը մարած, մազերը ալերեկ, բալի գոյն հագուստով մը հագուած ու միենոյն գոյնով շղարշ մը գլխուն վրայ՝ որ մինչեւ ուսերը իջած է։

Ամէն մարդ իր տեղն է հիմա. Թափօրը անցած ու խմբովին մտած է խորանին շրջափակը՝ ուր աթոռներու վրայ կը նստին տասնըմէկ եպիսկոպոսները՝ կռնակնին խորանին տուած, իրենց մէջտեղը ունենալով պատրիարքական փոխանորդ Արփիարեան արքեպիսկոպոսը։ Նորընտիր Պատրիարքը ծունկի կու գայ փոխանորդին առջեւ՝ որ կը սկսի աղօթքներու ընթերցումը, որուն կը ձայնակցին դպիրներն ալ։

Այդ միջոցին է որ զգեստաւորութիւնը կը կատարուի. յետոյ բոլոր եպիսկոպոսները՝ ոսկեհուռ կարմիր քօղը բռնած՝ կը պարզեն զայն Տ. Պօղոս Պատրիարքին գլխուն վրայ. կը մնայ գաւազանը՝ զոր եպիսկոպոսները ձեռքէ ձեռք անցընելէ ետքը կու տան Նորընտիր Պատրիարքին որ Տ. Պոնէթթիի և Տ. Եփրեմի հետ սիրալիր ողջագուրանք մը ընելէ ետքը կ'երթայ բազմիլ իրեն յատկացուած պատրիարքական աթոռը՝ բալի գոյն թաւիշով մը ծածկուած ու միենոյն գոյնով զարդարուն ամպհովանիի մը վրան։ Քիչ մը ատեն ալ կ'անցնի ձեռքապագի ու խաչպագի համար և Տ. Պօղոս կը սկսի պատարագել՝ սպասաւորութեամբ երկու եպիսկոպոսներու և վարդապետներու։

Պատարագը վերջացած է։ Թափօրը կրկին կը կազմուի գրեթէ միենոյն կերպով. տարբերութիւնը հոն է միայն որ Պատրիարքը չաթալթագ կը կրէ այս անգամ։ Դուրսը՝ եկեղեցւոյն բակին մէջ, ոստիկաններու շարք մը բարեւի կեցած է խմբովին։ Թուրքերէն բանախօսութեամբ մը՝ Հայիպ էֆ. բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար, որոնց ձայնակցեցան բոլոր ներկաները «ամէն»ներով։ Հիւրանոցին մէջ՝ ուր հասած էր Թափօրը՝ նախ խօսեցաւ Պ. տը Ֆօրժ որմէ ետքը՝ Էմմանուէլեան Պատրիարք իտալերէն լեզուով շնորհակալութիւն յայտնեց Տ. Պոնէթթիի՝ իր ներկայութեամբ հանդէսը պատուած ըլլալուն համար։ Պապական նուիրակն ալ նախ իտալերէն և յետոյ ֆրանսերէն լեզուով Պապին օրհնութիւնն ու խնդակցութիւնը հաղորդեց ծափահարութիւններու մէջտեղ։ Նորընտիր Պատրիարքը կրկին խօսք առաւ, այս անգամ թուրքերէն լեզուով՝ և Հայ-Կաթոլիկ հասարակութեան հոգեւոր և աշխարհական վարչութիւնը իրեն յանձնուած ըլլալուն [illegible]

Մաքր, շնորհաւորութիւններ, քանի մը ճառեր ալ, և հանդէսը կը վերջանայ, մինչդեռ դուրսը՝ նուագածուներու խումբ մը Համիտիէ քայլերգը կը հնչեցնէ։

Հանդէսէն ետքը՝ Նորընտիր Պատրիարքը Սագըզ Աղաճի Պատրիարքարանը գնաց՝ Տ. Պոնէթթիի, Տ. Եփրեմի և եպիսկոպոսներու ընկերակցութեամբ, ուր հացկերոյթ մը տրուեցաւ։

Հեռագիր

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 5 օգոստոս.—Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ երէկ հոս հասաւ։ Ֆրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսը Կաչինայի մէջ ընդառաջ գնաց նախարարին։ Պ. Տէլքասէ այսօր այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մուրավիէվ կոմսին։ Նովոյէ Վրէմիա բարի գալուստ մաղթելով Պ. Տէլքասէի, կը կարծէ թէ Պ. Վալտէք Ռուսոյի դահլիճին իշխանութեան անցնելէն ի վեր բաւական բան պատահած ըլլալու է որ անձնապէս բացատրութիւններ անհրաժեշտ դատուած են։ Ռուս լրագիրը կ'ըմբռնէ թէ Տրէյֆիւսի մեծադղորդ դատէն առաջ Պ. Տէլքասէ պէտք տեսած է յայտարարութիւններ ընել Բեդերսպուրկի մէջ։ Նովոյէ Վրէմիա կը յուսայ թէ Պ. Տէլքասէի ու Մուրավիէվ կոմսին միջեւ կատարուելիք բանակցութիւնները աւելի պիտի ամրապնդեն ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութիւնը։

—Հաւաստի մէկ աղբիւր կը յայտարարէ թէ բնաւ առնչութիւն չկայ Տրէյֆիւսի գործին և Բարիզի ռուսական դեսպանատան զինուորական կցորդ Ֆրէտէրիքս զօրավարին տեղափոխուելուն միջեւ։ Զօրավարը ցնոր տնօրինութիւն պիտի շարունակէ իր պաշտօնը Բարիզի մէջ։

—Շատ կը խօսուի այն այցելութեան վրայ զոր Բարիզի գերմանական դեսպանը երէկ տուաւ նախարարապետ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի։ Կը կարծուի թէ այդ տեսակցութիւնը վերաբերութիւն ունի Տրէյֆիւսի գործին հետ։

—Ռուս լրագիրները կարեւոր դէպք մը կը նկատեն Պ. Տէլքասէի Բեդերսպուրկ ուղեւորիլը։ Ֆրանսական դեսպան Մոնթէպէլլօ կոմսը երէկ հացկերոյթ մը պիտի տար ի պատիւ Պ. Տէլքասէի։

—Էսթերհազի կ'ըսէ թէ հակառակ եղած ճնշումներուն, պատերազմական նախկին նախարարները պիտի ապացուցանեն Տրէյֆիւսի մեղապարտութիւնը։

—Բժիշկները կը վախնան թէ Տիւ Բաթի տը Քլամ, իր առողջական վիճակին պատճառով, չկրնայ Ռէն երթալ վկայութեան համար։

—Տրէյֆիւսի դատավարութիւնները կարճ պիտի տեւեն և վճիռը օգոստոս 2/14ին պիտի արձակուի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ցարը որոշեց թոշակ մը սահմանել Վլատ Բէթրովիչի որ վերջերս Պէլկրատէն վտարուեցաւ սերպ կառավարութեան կողմէ։

ՊԻԼԿՐԱՏ.—Աղեքսանդր թագաւորը երկուշաբթի (այսօր) Քարլսպատ պիտի ուղեւորի։ Նախարարապետ Պ. Վլատան Եորկէվիչ խնամակալի պաշտօն պիտի վարէ թագաւորին բացակայութեանը միջոցին։

ՍՈՒՍԷ.—Գերմանիոյ նախարարապետին և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին տեսակցութիւնը օգոստոս 10ին յետաձգուեցաւ։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐ.—«Մանչէսթըր» զօրագունդին մէկ վաշտը որ հոս կը գտնուի, հրաման ստացաւ տասնըհինգ օրէն հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու։

ՊՐՈՒՔՍԷԼ.—Պելճիքայի նոր նախարարութիւնը սապէս կազմուեցաւ.— Պ. Սմէթ տը Նայէր, նախարարապետ և ելմտական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար, Պ. Տէթրօզ՝ ներքին, Պ. վանտէն Հուվէլ՝ դատական, զօրավար Քոսզպան տ'Ալքէմատ՝ պատերազմական, Պ. Ֆավըրօ՝ արտաքին, Պ. վանտըն Պրիւէն երկրագործութեան և Պ. Լիպաէր՝ ձեռարուեստի ու աշխատութեան և առժամաբար երկաթուղիի, հեռագրական ու թղթատարական։

ՄԱՏՐԻՏ.—Պաշտօնաթերթը հրատարակեց արքայական հրամանագիրը, որով Խորհրդարանին նստաշրջանը կը փակուի։

ՊԷՐԼԻՆ.—Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ, Լա Հէյի Դիւանախորհուրդին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ դրական արդիւնքները պէտք է քաղաքակրթութեան իբր և հիմնական յառաջդիմութիւն մը նկատել։ Իրաւարարութեան պայմանագրութիւնը, կ'ըսէ գերման թերթը, թէեւ գործադրելի չէ ժողովուրդներուն կենսական մեծ խնդիրներուն համար, քանի մը պարագաներու մէջ լաւ պտուղներ պիտի տայ, եթէ խոհեմութեամբ ու չափաւորութեամբ գործադրուի։ Ամէն պարագայի մէջ, Դիւանախորհուրդը մշտատեւ փառք մը պիտի ըլլայ՝ անոր նախաձեռնութիւնը ունեցողին։

ՊՈՒՏՕ.—Բարիզէն Լիոն ճամբորդող կառախումբը, կայարան մտնելու միջոցին, բուռն կերպով զարնուեցաւ կայարանին մէկ մասին, երբ ուղեւորները դուրս ելլելու կը պատրաստուէին։ Երեսուն հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեցան։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 6 օգոստոս.—Աժանս Նասիո[illegible] բարը Բեդերսպուրկ գացած է թող չտալու համար որ Ռուսիոյ Կայսրը գործադրէ իր վերագրուած մէկ մտադրութիւնը։

—Ալճէրիոյ ծերակուտական Պ. Իզաագ այս առտու մեռաւ։

ՌԷՆ.— Հանրապետութեան նախկին նախագահ Պ. Քազիմիր Բերիէ և Պիյեօ ու Կոնզ զօրավարները հոս հասան։ Քաղաքը ոգեւորեալ երեւոյթ մը ստացաւ։ Օթէլները [illegible] բոլորովին լեցուած են։ Պաշտօնատուներու թիւը աւելցաւ։ [illegible] հասան։

[illegible]Ի ԱՐԿԱԾ

ՓԱՐԻԶ, 5 օգոստոս.—Գիշերը երկաթուղիի [illegible]խումբերու սաստիկ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ Ժիւվիզիի կայարանին մէջ, Բարիզի մօտ։ Պատճառը նշաններուն քանդուած ըլլալն էր փոթորկի հետեւանքով։ Տասնըեօթը հոգի մեռան և վաթսուն հոգի վիրաւորուեցան։

ՍՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Քօնքօրտիայի իտալական օփերայի խումբը, հասարակութեան խնդրանքով, այս գիշեր դարձեալ պիտի ներկայացնէ Barbe bleue, Օֆէնպախի գեղեցիկ օփերէթը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Պաշտօնեայ (Acquisiteurs) կը փնտռուի կեանքի ապահովագրութեան նոր ճիւղի մը համար։

Ամէն անոնք որ արդէն այլուր զբաղած են, կրնան օրուան մէկ երկու ժամը այս նոր գործին նուիրելով դրամ վաստըկիլ։

Դիմել Երկուշաբթի, Չորեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը, Պոլիս Չագմաքճըլար Յակոբեան խան թիւ 12-13 ժամը եւրոպական 4էն 6։ 408

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	09
Ամենէն բարձր գին	»	25	06
Ամենէն վար գին	»	25	04
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	122	— 5/8
Ամենէն բարձր գին	»	124	—
Ամենէն վար գին	»	122	— 3/4

ԲԱՑՈՒՄ 24 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Փ. Կ.	25	06
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	123	—
Օսմանիյէ		418	—
Ռէժի		309	—
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕմ.		2	30
Երկրագործական Պանքա		7	—
Ասս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	08
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	15
Թրամուէյ բաժնեթ.		642	— 1/2
» Ժուիսանս		235	—
» պարտաթ.	Ֆր.	490	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	300	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	482	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	08
Անգլիական ոսկի	»	109	3
Թոլ Էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	88	20
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	02 1/2
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	23	03 3/4
» » » չէք	»	22	98
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	52
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	96 3/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 6 Օգոստ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ. բաց.	Ղրշ.	22	95
գոց.	»	22	95
» » » Բ.	»	47	60
» » » Գ.	»	26	50
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	125	—
Օսմ. Ռէժի	»	310	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	563	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	99	62
Քրէտի Լիոնէ	»	951	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	91	—
Սպանիական արտաքին	»	60	95
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	240
Դրամազեղչ	»	03	—

ՊԷՐԼԻՆ, 6 Օգոստ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	129	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	295

ՎԻԵՆՆԱ, 6 Օգոստ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»		—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	62	50
Օսմ. Ռէժի	»	141	50

Պայպըը Հասանի հրատարակութիւնները կարդալ Դ-րդ երեսը։

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսա Շահանէնէն միւպայիա օլունաճագ հըրթմանըն գարաըր գաթիսի թէժուզըն եիրմի եէտինճի բազար իրթեսի կիւնի վիրիլէճէկինտէն վէ չաիր իլի սամանըն միւնագասասընա պոշլանըլըողըրնտան իթթայա թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ խա միւթէպէր քէֆալէթնամէյի միւսթահսըպէն էվվէլ մէզքիւր թէ նիհայէթ սաաթ տօքուզա գատար Խազինէի ճելիլէի միւշարիւլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 23 Թէմուզ սէնէ 315

3—3

ՊԱՑՂ ՀԱՈՒՍԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր երգեր Հանդերձ եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն, 214 էջ։ Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր։ Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաև ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ։ Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաև այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ'առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ։ Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր։ Գին 10 դահեկան։

— Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան։

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մամլոյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպլ-Հաուսի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, ազազուն, փառոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմբուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը և քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձառութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո և է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ. փառք Աստուծոյ ամենքն ալ 25—30 տարիքը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պօնաբարթ փողոց Թ. 17
ՄԱՐԿՐԻԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։

3—26

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբօլի, Պօրտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Ամասիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Փեմնօրուս	3000	Բէրա	2250
Ծարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Խէօբս	1500
Մարէօթիս	2500	Վէյւէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբօլ

Լ'ԱՆՔՐԸ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռուտոլֆ Հօեօս, Փոխ-Նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գոլոմօն Նաքօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 — Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օ. Թ. պշի. 20
11 — Ենիմ. մէզպ. պէօյր. Թրպ. ենր. սԹն. պօյճ. պիտի ճաղորդակցի 43
11 45 Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 34
11 45 Ենմ. մէզպ. պէօյր. բրճպ. Թրպ. ենր. միրկ. պիտի ճաղորդակցի 46
12 30 Մրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 18
11 55 Պէօչք. պէյզ. բշպճ. ենր. գնլ. Ր. Ա. հիս. գնտ. վանր. չնկ. պէյլ. զգկ. Սկտ. 44
12 30 Ենմ. մէզպ. պէօյր. Թրպ. ենր. սԹէն. պօյճ. պիտի ճաղորդակցի պշկ. 40
12 45 Ր. Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյր. Թրպ. պէյզ. բշպ. չպզ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ. 17
1 15 Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պէշ. 20
1 30 Ենմ. մզր. պէյրտ. Թրպ. ենր. էմրկ. պշկ. 21
2 15 Էմրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 33
2 03 Ր. Ա. զվր. ենմ. մզր. պէյրտ. Թրպ. ենր. սԹէն. պօյճ. 43
3 10 Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 18
2 42 Պէյզր. պէյզ. բշպ. չիպ. Ա. հիս. գնտ. պշկ. 46
4 — Միրպ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 21
4 — Ենմ. մզր. պյրտ. Թրպ. ենր. սԹն. պօյճ. 40
4 40 Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. պշկ. 33
5 30 Ենմ. մզրպ. պէյրտ. Թրպ. ենիր. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրԹ. պէշկ. 45
6 30 Պէյզ. ենր. զանլ. միրկՐ. Ա. հիս. զանտլ. պէպ. արնվ. չէնկ. պէյլ. Դուզկ. սկիւտ. 20
6 45 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. ենր սԹէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Դրչ. օրԹ. պէշկ. 23
7 30 Ենմ. մզր. պյրտ. Թրպ. պյզ. բշպ. ենր. գնլ. Ա. հիս. գնտլ. վնր. չնկլ. պէյլ. զգկ. պշկ. 34
8 36 Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյրտ. Թրպ. պէյզ բշպճ. չպր. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վիրք. չէնկ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ. 17
9 — Ենմ. մզրպ. պյրտ. Թրպ. ենիր. սԹէն. միրկ. Ր. հիս. պէպ արն օրԹ պէշկ 18
10 — Եէնմ. մէզար. պէօյր. Թարպ. եէնր. պօյաճ. ր. հիսար պէշիր։ 44
10 35 Միրկ. պօյճ. պէպ. արն. գրչ. օրԹ. 46
11 — Ենմ. մէզր. պէյրտ. Թրպ. ենիր. միրկ. Ր. հիս. արն. պէշկ։ 21

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

10 45 Պէյզ. Ա. հիս. գնտլ. վանր. չէնկ. պէյլ. զգկ. սկիտ. 45
11 15 Պէյզ. փշպճ. չպզլ. զանլ. Ա. հիս. ճետեւեալ շոգենաւին պիտի ճաղորդակցի 21
11 45 Ա. հիս. գնտ. վնիր. Չնկ. պէյլ. Զգկ. պշկ. 33
12 15 Պէյզ. բշպճ. ենիր. զանլ. Ր. Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։ 44
1 30 Պէյզ Փշպճ Չպրլ Զանլ ա Հիս պէշկ։ 17
2 — Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ։ 45
3 15 Չնկլ. պէյլ. զգկն. սկիւտ։ 17
3 — Պէյզ. փշպճ. չպզլ. զանլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ։ 46
3 30 Ա. հիս. գնտլ. վնր. չնկ. պէյլ. զգկ. պշկ։ 34
4 30 Պէյզ. փշպ. չպրլ. գնլ. Ա. հիս. ծնտ. սկ. 44
5 — Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չնկլ. պէյլ. զգկ. պշկ. 43
6 30 Պէյզ. ենիր. զանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. զգկ. սկիտ։ 20
8 — Պէյզ. փշպ. ենիր. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չէնկլ. պէյլ. զգկ. պէշկ։ 31
9 15 Պէյզ. փշպ. չպրլ. զանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիր. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ։ 17
10 10 Ա հիսարէն ուղղակի կամուրջ։ 45
10 30 Պէյզ. ենիր. զանլ. Ա. հիս. զանտ. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ. 33
11 10 Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ։ 34

Կամուրջէն Եւրոպական եզերք

11 45 Պէշկ. օրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիր. Թրպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։ 21
12 20 պէշկ. օրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. 20
12 45 պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիր. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավար։ 43
1 15 ՕրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 33
1 20 Սկիտ. Ա. հիս. գնլճ. չպրլ. փշպճ. պէյզ. պյրտ։ 46
2 05 պէշ. օրԹ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ։ 18
2 30 Պշկ. պյճ. ենիր. Թրպ. պյրտ. մզր. ենիմ։ 40
3 15 ՕրԹ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 21
3 35 Սկիտ. զգկն. օրԹ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. միրկ. ենիր. փշպ. պէյզ. Թրպ. պյրտ. մզր. ենմ. Ր. Ա. զվր։ 23
3 30 Պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրպ։ 33
4 — պէշկ. միրկ. սԹէն. ենիր. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ։ 45
4 45 պշկ. զգկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. սԹէն. ենր. փշպ. պէյզ։ 20
6 — պէշկ. օրԹ. գրչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիր. Թրպ. պէյրտ. մզրպ. ենմ. 34
6 30 Իսկ. քուզկ. պէյլեր. չէնկէլ. քանտ. ա. հիսար քանլճ. եէնիր. պէյքօզ։պէօյ. մէզպ. եէնիմ. ր. ա. զավազ 17
7 — պէշկ. օրԹր. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենր. Թրպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։ 18
8 30 պշկ. օրԹ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիր. Թրպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։ 44
9 15 Պէպ. ենիր. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ։ 21
9 40 պշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ։ 46
10 05 միրկ. ենիր. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. զավզ։ 40
10 20 պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլ. չպրլ. փշպճ. պէյզ. մզրպ. Ր. Ա. զավզ։ 43
10 35 Պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. զանլ. միրկ. ենիր. փշպճ. պէյզ։ 23
10 55 Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սԹէն. ենիր. Թրպ. գիրճպ. պէյրտ. մզրպ. ենիմ։ 17
11 20 պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրպ. ենիր։ 18
11 45 Ենիր. Թրապ. պէյրտ. մէզրպ. ենիմ։ 46
12 — Պէպ. Ր. հիս. պօյաճ. սԹէն. ենիր։ 33
12 — պէշկ. օրԹ. գրչ. արնվ. Ր. Հ. ենիր։ 34

Կամուրջէն ասիական եզերք

1 — Պէշկ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. վն. ք. գնտլ. Ա. հիս։ 45
1 20 Սկիտ. ա. հիս. զանլ. չպր. փշպ. պէյզ։ պէյրտ։ 46
2 35 Սկիտ. զգկն. պէյլ. չնկլ. վնիր. գնտլ. Ա. հիս։ 34
3 — պշկ. Ր. հիս. զանլ. չպրլ. փշպ. պէյզ։ 44
2 45 Կամուրջէն ուղղակի Չէնկէլ քէօյ։ 17
3 35 Սկիւտ. զգկն. օրԹ. պէյլ. չէնկ. արնվ. գնտլ. ա. ր. հիս. զանլ. միրկ. ենիր. փշպ. պէյզ. Թրպ. պյրտ. մզրպ. ենմ Ր. ա. զավ։ 23
4 20 ուղղակի վանիք ա հիսար։ 43
4 45 պէշ. զգկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. ա. Ր. հիս. զանլ. սԹէն. ենիր. փշպ. պէյզ։ 20
6 30 Սկիտ. զգկ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. ենիր. պէյզ. պյրտ. մզրպ. ենիմ. Ր. ա. զվզ 17
8 45 պէշ. զգկ. պէյլ. չէնկ. վնիր. գնտլ. ա. հիս. զանլ. չպզլ. փշպճ. պէյզզ։ 33
9 25 Սկիտ. զգկն. պէյր. չնկլ. վնիր. գնտլ. ա. հիս. 45
10 20 պէշկ. գնտլ. ա. հիս. զանլճ. չպզլ. փշպճ. պէյզ. մզրպ. ր. ա. զավազ։ 43
10 25 պէշզ. զգկն. պէյլ. չէնկլ. վնիր։ 34
10 35 պէշկ. օրԹ. գրչմ. արնվ. պէպ. գնտլ. ր. ա. հիս. զանլ. միրկ. ենիր. փշպ. պէյզ։ 23
11 10 պէշ. պէյլ. չէնկ. վնիր. ա. հիս. փշպ. պյզ։ 45
11 40 սկտ. գնտ. ա. հիս. գնլ. չպզ. փշպ. պյզ. պյրտ 44
11 55 պշկ. զգկն. պէյլ. չէնկ. վնիր. գնտ. ա. հիս։ 20

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագիններով։ 572

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտոխ խան. 20, 21, 22

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տրք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible] Թոքաթլեան [illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատառապանք ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. ցաւէ զերծ [illegible] պայմանաւ։

Ներահնար եզանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև Թրքերէնէ գետերու և ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, [illegible]։

Ե. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաև ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

[illegible] կրնան [illegible] իրենց բնակարանին, Թիւ 1 [illegible]։

EMULSION SCOTT
ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբօֆոսֆիթ տը շօ է տը սուտ» ի հետ խառնուած։ Տղայք հաճոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակալք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբբօ	1735
Ձրիստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Գորոտինօ	1261	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաբօ	1713	Հումպէր	586	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1730	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ձիրքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տուրօ շոգենաւը, Նաւապետ Բէյճ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է։

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ռօս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն մեկնած է ամսոյս 28ին և օգոստոս 12ին հոս կը սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՁՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւէյթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 27 8 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 28 9 Իզմիր, Պիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ (ճաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս).
Եշ. 29 10 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 29 10 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 30 11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 563

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվրբօլ և Մարսիլիայի [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ալպաս	2393
Քավոնիա	5587	Սարակոսա	2165
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիատա	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1814	Լուքանիա	12950
Ֆագալոնիա	4845		

«Սամարիա» շոգենաւը, Նաւապետ Քամբպէլ, հոս հասաւ։

«Վէրիա» շոգենաւը, Նաւապետ Գրէյսըր, պիտի ճամբայ ելլէ այս շաբթու դէպի Լիվրբօլ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 571

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբօլի և Արեւելեան մէջ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլուզիան	2500
Բոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէքնիան	3700	Մինձօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւերուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (7)

ՍԻՄՕՆ ՊՈՒՊԷ

ՄԱՆՏՐԷՆԻ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

Ա. ՄԱՍ

ՖԱՐՈՒԱ-ՊԷԼԷՕԶ ԴՂԵԱԿԸ

Քանիներ կան որ այսպէս իրենց տաղանդը բռնազբօսել ուզելով, շնորհքով բան մը չեն կրնար ընել ու իրենց երջանկութեան դահիճը կը դառնան։

Ռոպէր տը Ֆարուա մէկ ոտքը կոտրեց ձիով որսորդութեան մը մէջ, և կաղ մնաց. սիրուհիներ ունեցաւ որոնք անարժանաբար խաբեցին, ծաղրեցին զինքը իր հարստութեան մեծագոյն մասը ուտելով։

Պագգարան վրայ հասնելով բոլորովին կործանեց զինքը։ Եւ դժբաղդութիւնը կատարեալ ըլլալու համար, վաշխառուներու դիմեց, մասնաւորապէս Ֆլօրիմօն Վէնիպուշ անուն մարդու մը, որ տարիներով անոր ստակները չորթելէ ետքը, օր մըն ալ երկու հարիւր հազար ֆրանքի պզտիկ հաշիւ մը ներկայացուց իրեն։

Խեղճ կոմսը այն ատեն ամէնէն գէշ կացութեան մէջ կը գտնուէր։ Շուայտանքը իրեն հաճոյք պատճառած չըլլալուն հակառակ, շատ ալ խանգարած էր իր առողջական վիճակը։ Երիտասարդ թէեւ, բայց անդամալուծութիւնը արդէն իսկ կը սպառնար իրեն ու միտքը ա՛յն աստիճան տկարացած էր որ անկարող էր նոյն իսկ իր սեփական շահերը պաշտպանելու։

Այդ կերպով եկած ինկած էր Վէնիպուշի ոտքը՝ որ գործին մէջէն ելլելու տարօրինակ միջոց մը առաջարկեց իրեն։

Այս Վէնիպուշը՝ սոսկալի սրիկայ մը՝ յաջորդաբար գող, գողօնամթերոյց և վաշխառու, աղջիկ մը ունէր՝ զոր կը պաշտէր և զոր կրթել կու տար Բարիզի առաջնակարգ կրթական հաստատութիւններէն մէկուն մէջ։

Օրիորդ Էլիզ Վէնիպուշ՝ իր կարգին աղջիկ մըն էր շատ տգեղ, դաժան ու հպարտ, բայց խելքի ու մտքի տէր։ Գիտնալով որ իր հայրը շատ հարուստ է, Օր. Էլիզ շատ կանուխէն փափաք յայտնած էր ազնուական ամուսին մը ունենալու։

Ցայտարարած էր նոյն իսկ իր հօրը՝ —այրի այն ատեն ու միակ աղջկան մը տէր,— թէ այն պարագային ուր կարճ ժամանակի մը մէջ իր փափաքին գոհացում չտրուէր՝ կամ վիշտէն պիտի մեռնէր և կամ անձնասպան պիտի ըլլար։

Վէնիպուշ՝ ստիպուած, խոստացաւ քիչ ատենէն մարքիզուհի և կամ նոյն իսկ կոմսուհի պիտի ընէր զինքը։

Տարաբաղդ Ռոպէրթ տը Ֆարուան իրեն շատ յարմար պատրուակ մը երեւցաւ՝ զոհուելու համար Օր. Էլիզի բագինին վրայ։

—Պարո՛ն կոմս, ըսաւ անոր, ձեր բաղդը ձեռքիս մէջն է. ո՛չ թէ միայն կրնամ ձեզ բոլորովին կործանել, հապա նոյն իսկ կարող եմ ձեզ բանտ նետել տալ...։ Ձեզ մը քաշած էք վրաս, առանց փոխարէնը ինծի վճարած ըլլալու։ Հիմա՝ ըսէք տեսնեմ. կ'ուզէ՞ք հարուստ ու երջանիկ ըլլալ. կ'ուզէ՞ք որ ձեր վրայ նախանձին։

—Խօսեցէ՛ք, ի՞նչ պէտք է ընել։

—Ամուսնանալ աղջկանս հետ։

Կոմսը՝ երբեմն տեսած էր Օր. Էլիզը. անոր ամուսինը ըլլալու գաղափարը այն աստիճան նուաստացուցիչ կը գտնէր իրեն համար որ խոկոյն յայտարարեց թէ այդ ամուսնութենէն աւելի կը նախընտրէր բանտ երթալը, Մազաս կամ Բուասի։

Վէնիպուշ չըարկացաւ. ընդհակառակը ջանաց համոզել զայն։

—Բայց առաջին ազնուականը չպիտի ըլլաք՝ պարկեշտ քաղքենիի մը աղջկանը հետ ամուսնացող։ Իրաւ է որ ձեր բարեկամներն ու ազգականները՝ սկիզբները քիչ մը ձայն պիտի բարձրացնեն, բայց շատ չանցած ամէն բան պիտի հանդարտի։ Ետքը շատ ալ պիտի նպաստաւորուիք. նախ բնաւ չպիտի պահանջեմ ձեզմէ ունեցած առնելիքս. երկրորդ՝ կարեւոր գումար մը դրամօժիտ պիտի տամ աղջկանս, և երբ մեռնիմ՝—որովհետեւ ծեր եմ արդէն,—աղջկան հարստութիւն մը պիտի ժառանգէք։ Եւ քանի որ պէտք է ամէն բան յայտնել, ըսեմ թէ աղջիկս ալ խենդի պէս կը սիրէ զձեզ...։ Ձեր բարձր դիրքը, ձեր աշխարհիկ մարդու համբաւը՝ մեծ ազդեցութիւն ըրած են իր վրայ։ Պիտի մեռնի վիշտէն՝ եթէ իրբեք մերժէք հետը ամուսնանալ. ու չէք կրնար գուշակել թէ ինչ գուրգուրանքով, ինչ խնամքով պիտի շրջապատէ զձեզ՝ երբոր կեանքի ընկերուհի ընտրէք զայն ձեզի։ Գիտեմ որ շատ սիրուն չէ, բայց վերջապէս խելք ունի, մտացի է, լաւ դաշնակ կը զարնէ ու կրնայ պատուաւորապէս յաճախել այն ընկերութիւնները՝ ուր պիտի տանիք զինքը։

Խեղճ կոմսը տկարացաւ այս յայտարարութեան վրայ ու մեծ սխալ մը գործեց՝ խորհուրդ հարցնելով իր կարգ մը բարեկամներուն,—շուայտ իրեն պէս,—որոնք իրմէ դրամ փրցնելու համար դրդեցին զինքը որ չփախցնէ այս անզուգական առիթը։

Անոնցմէ մէկը միայն ուզեց զինքը ետ կեցնել այդ ամուսնութեան գաղափարէն որ պարզապէս դահավէժ անկում մը պիտի ըլլար։

Իր եղբօրորդիներէն մէկն էր այդ մարդը՝ Մէլքիոր տը Ռաժօ պարոնը, վերջին ծայր խաղամոլ, ընկճուած պարտքերու բեռի մը տակ, որ սակայն՝ իր բարոյական փճացումին մէջ դեռ հպարտութեան և նոյն իսկ պատուոյ զգացումներ պահած էր։

Սակայն կոմսը՝ տաղտկացած իր պարտատէրերէն՝ որոնք զինքը բնաւ հանգիստ չէին թողուր, ու մանաւանդ աճաբեկած այն թշուառութենէն՝ որ միշտ ուրուականի մը պէս աչքին կը ցցուէր, տեղի տուաւ Վէնիպուշի։

Ամուսնացաւ Էլիզի հետ։

Դժբաղդութիւնը անհագին եղաւ։ Կոմսին բոլոր ազգականները, գրեթէ բոլոր բարեկամները խիղճն յարաբերութիւններին խզեցին իրմէ, և այս խզումը երկարատեւ եղաւ։

Ոչ մէկը ուզեց տեսնել իր կինը։

Փիլիպ քանի մը բարեկամներ միայն մնացած էին, ամէնքն ալ փճացած մարդիկ՝ իրեն պէս։ Կոմսը պարտաւորուեցաւ գոհանալ անոնց միայն յաճախելով, ինչ որ սոսկալի բարկութիւն մը ներշնչեց Էլիզի...։

—Ինչի՞ կը ծառայէր ուրեմն իր կոմսուհիի տիտղոսը՝ զոր չպիտի կրնար պտտցընել ազնուապետական սալոններու մէջ, նոյն իսկ պատուաւոր քաղքեցիները երես դարձուցած էին իրենցմէ։

Հօր-ը մեռած էր, հինգ միլիոն ֆր. բանք ձգելով իրեն։

Այն ատեն, հաղիւ այդ ահագին հարստութեան տիրացած, վաշխառուի աղջկան աղտոտ բնաւորութեանը վերադարձած էր և այն չափազանց նուաստութիւնը՝ որուն շարունակ կ'ենթարկէին զինքը, ալ աւելի չէչտած էր իր այդ գէշունակութիւնը։

Քիչ ատենէն՝ հպարտ ու գոռոզ երիտասարդ կինը՝ անհնելի մեգերայ մը դարձաւ, չարութեան մարմնացում մը, սոսկալի սադայէլ մը։

Եւ իր այդ վիճակին մէջ աչարկու վայրագ գերակշռութիւն մը ստացաւ ամուսնին վրայ, կը դողացնէր զայն իր նայուածքին տակ՝ իբր թէ ակար սոխակ մը ըլլար ան՝ խոշոր բուի մը առջեւ։

—Քանի որ չկրցաք զիս յարգել տալ ձեր յաճախած ընկերութիւններուն մէջ, կ'ըսէր անոր, մենակեացներու պէս պիտի ապրինք Ֆարուա-Պէլէօզի ձեր դղեակին մէջ։

(Շարունակելի)